

Slekt og Data

MEDLEMSBLAD FOR DIS-NORGE – ÅRGANG 11 – NR. 2 – 2000

For 150 år siden var det få som kunne tenke seg at vi uten videre skulle kunne ta isen fra tjern og vann, koste frakt på den til utlandet – og attpåtil få den godt betalt. Men fra ca 1850 og frem til 1920 årene skapte iseksporten livlig virksomhet i landet – og gode inntekter i hårde og kalde vintre



Lokalhistorie



Slekt og Data

Medlemsblad for DIS-Norge

Nr. 2/2000. Årgang nr. 11 – ISSN 0803-0510

Postboks 29 Bryn, 0611 Oslo

Bank-kontonummer 0824 07 64750, Organisasjonsnr.: 975 782 190,

Tlf 22 26 66 77, Fax 22 76 03 56

Epost: disnorge@online.no, Web-sider: www.dis-norge.no

Redaktør for denne utgave:
Jan M Keus

OPPLAG: 8000
Abonnement for bibliotek og
liknende institusjoner kan tegnes
for kr 200,- pr. år.

ANNONSERING:
Annonser kan tegnes ved
henvendelse til redaksjonen.

Produksjon og trykk:
GAN Grafisk AS

SLEKSKONFERANSER PÅ NETTET
no.fritid.slektsforskning.diverse
no.fritid.slektsforskning.etterlysing
no.fritid.slektsforskning.it
soc.genealogy.nordic
soc.genealogy.benelux
soc.genealogy.britain
soc.genealogy.french
soc.genealogy.german
soc.genealogy.computing
soc.genealogy.medieval
soc.genealogy.methods
soc.genealogy.surnames.britain
soc.genealogy.surnames.canada
soc.genealogy.surnames.german
soc.genealogy.surnames.usa
soc.genealogy.surnames.french
dk.historie.genealogi
sfnet.harrastus.sukututkimus

DISforum, digitalt diskusjonsforum
for medlemmer:
DISforum@rootsweb.com
For registrering, gå til:
<http://www.dis-norge.no/disforum.htm>
DIScfe@rootsweb.com kan
registreres på samme sted

STYRET (se telefonliste side 32)
Jan Eri (leder, administrasjonsutvalg,
samarbeid og utadrettet virksomhet)

Tone E. Moseid (nestleder, sam-
arbeid og utadrettet virksomhet,
administrasjonsutvalg,
kilderegistrering)

Per Steinar Haaklev
(kasserer, administrasjonsutvalg)
Vidar Øverlie (lokallag)

Lars Nygaard (internet, kilde-
registrering)

Lars Løberg (slektsfaglig veiledning)

Norunn Klettum (slektsfaglig
veiledning)

Kjell Helge Moe
(slektsprogram, slektsfaglig
veiledning)

Dagfinn Ugelstad Larsen
(1. vara, Slekt og Data)

Rolf Bjerke Holte (2. vara Internett,
DISTreff)
Terje Pettersen (3. vara)

Valgkomité
Alf Christophersen
Jan Solberg
Sjur Madsen
+ valgkomitémedlem som skal
velges av styret

A. Slekt og Data
Epost:
DISredaksjon-L@rootsweb.com
Redaktør: Ole Harald Flåten
Dagfinn Ugelstad Larsen
(styreansvarlig)
Jan M. Keus (layoutansv.)
Finn Holden (slektsfaglig)
Siri Risset (data)
Aud Magnhild Ohnstad
Sølvi Arntzen
Eirik Nord
Ole Bjørn Darrud
(programevaluering)

B. Internett
Alf Christophersen
Ole Bjørn Darrud
Otto Jørgensen
Lars Nygaard (styreansvarlig)
Einar Balle
Halvard J. Bolstad
Rolf Bjerke Holte
Kjell Inge Tomren

C. Slektsfaglig veiledning
Norunn Klettum (styreansvarlig)
Lars Løberg
Finn Holden
Einar Aasprong

Hillgunn Pedersen
Kjell Helge Moe

D. DISTreff
Alf Christophersen
Rolf Bjerke Holte (styreansvarlig)
Ole-Johan Kippenbroeck
Otto Jørgensen
+ lokale kontakter

E. Slektsprogrammer
Ole Bjørn Darrud
Kjell Helge Moe (styreansvarlig og
koordinator)
Liv Marit Haakenstad

F. Kilderegistrering
Gunnar Borvik
Knut Egil Hamre
Odd Marthinsen
Lars Nygaard (styreansvarlig)
Frank Stenslie
Tone E. Moseid

G. Samarbeid og utadrettet
virksomhet
Jan M. Keus
Tone E. Moseid (styreansv.)
Jan Eri

H. Administrasjon og økonomi
Jan Eri (styreansv.)
Tone E. Moseid (nestleder)
Per Steinar Haaklev (kasserer)
Åse Wethal Holen (kontorleder)

I. Lokallag
Dagfinn Andreassen
Steinar Oddenes
Vidar Øverlie (styreansvarlig)
Jan Eivind Braaten

DISTREFF ADRESSE: (se egen side for
lokale kontakter)
Alf Christophersen
4909 SONGE
alf.christophersen@basalmed.uio.no
Telefon 37 16 42 09 (p),
22 85 13 27 (a, tlf. svarer)

PÅ KONTORET:
Åse Wethal Holen
Kontortid onsdag og torsdag 9-15
Tlf 22 26 66 77, Fax 22 76 03 56
Epost: dis-adm@online.no,
Web-sider: www.dis-norge.no

Leder

LEDER

Landsmøte

Årets landsmøte er gjennomført og et nytt styre på plass. Du finner en presentasjon av det nye styret annet sted i bladet. Jeg vil benytte denne anledningen til å takke det forrige styret med Jan Solberg som leder for den glimrende innsats de har gjort i forrige periode.

Etter vedtekstendringene i 1999 er det nå to år mellom hvert landsmøte, en endring som frigjør ressurser i styret og foreningen ved at mindre tid går med til nettopp det å forberede landsmøter. Også ved årets landsmøte ble det vedtatt vedtekstendringer, og de som følger vår epost-liste DISforum har til fulle fått oppleve det organisatoriske engasjement som finnes blant en del av våre medlemmer. Du vil finne mer om også dette andre steder i bladet.

Etter valget kan vi nå ønske velkommen til formann i Norsk Slektshistorisk Forening, Lars Løberg, som styremedlem i DIS Norge. Og etter NSF's årsmøte er det blitt gjensidighet i dette ved at DIS Norges nestleder, Tone E. Moseid, har fått plass som observatør ved NSF's styremøter. Dette vil forhåpentlig bidra til et enda bedre samarbeid mellom disse foreningene, på de områder der det er naturlig.

På agendaen

Det nye styret har i skrivende stund gjennomført sine to første møter, og blant det som står på agendaen i den nærmeste tiden fremover kan nevnes

- Forbedre sentralt medlemsregister
- Trinnvis utarbeidelse av virksomhetsplan for DIS-Norge
- Planlegge neste års tillitsmannskonferanse
- Samarbeid med andre organisasjoner og institusjoner

- Avklare og styrke bemanningen av aktivitetsutvalgene generelt, samt definere ansvarsområder for disse

Aktivitetsutvalgene er sentrale i det meste av det som skjer i foreningen, at disse fungerer er derfor svært viktig. Som du kan se i colofonen (side 2) har noen justeringer av aktivitetsutvalgene allerede blitt gjort, dette ved at utvalget «Startpakke for nye slektsgranskere» er gått inn i «Slektsfaglig veiledning» og «DISofonen» legges ned i sommer som følge av at vi nå har betjent kontor 3 dager i uka. Utvalget «Evaluering av slektsprogrammer» har fått det noe mer generelle navnet «Slektsprogrammer».

DIS/2000

Det foregår mye langsiktig arbeid i foreningens tillitsmannsapparat og aktivitetsutvalg som ikke alltid er like synlig for det vanlige medlem i det daglige. I forbindelse med at foreningen nå har feiret sine første 10 år har styret etablert et fornyelsesprosjekt, «DIS/2000», som vil berøre nettopp noe av det som er mest synlige for deg som medlem. I første omgang ønsker vi å oppdatere logoen til å bli mer «tidsriktig», og til dette trenger vi din hjelp, noe du kan lese mer om annet sted i bladet. Det er også vår intensjon at du etterhvert skal se resultatet av dette prosjektet i din jevnlig kontakt med foreningen, blant annet på våre internett sider og ved nye faste spalter i Slekt og Data. I skrivende stund oppdateres DIStreff betydelig, spesielt de som selv bidrar til basen vil få tilgang til ny og svært spennende funksjonalitet. Du vil høre mer fra DIS/2000 i tiden som kommer!

Hva kan DU gjøre for DIS?

Det er i vår forening ingen mangel

på gode ideer, det som ofte mangler er ressurser til å gjennomføre disse. Jeg vil oppfordre hver enkelt til å vurdere å ta et tak for foreningen. Å delta i foreningens aktiviteter gir deg ikke bare god samvittighet, du får også anledning til å bli kjent med andre mennesker med samme interesse, utveksle erfaringer og på mange måter berike og utvikle din egen hobby. I tillegg til plasser i foreningens mange aktivitetsutvalg og tillitsmannsapparat, har vi nå konkret behov for kontorassistent for å avlaste vår kontorleder på kontoret på Bryn, Oslo. Se egen stillingsannonse.

Gi deg selv en vitamininnsprøytning!

En annen anbefalesverdig måte å utvikle din hobby på, er å sette av tid i kalenderen til å besøke noen av de større arrangementer for slektsforskere som arrangeres i løpet av året. Jeg vil sterkt anbefale å vurdere et besøk på følgende arrangementer: 26.-27. august arrangeres Släktforskar dagar i Linköping, 16.-17. september arrangerer NSF og DIS-Hordaland Slekt- og lokalhistoriske dager i Bergen 2000 og 30. september arrangerer DIS-Rogaland slektsforskerdager.

Til slutt ønsker jeg en riktig god sommer til alle DIS medlemmer og slektsforskere!



Jan Eri
Leder
DIS-Norge

Vedtøker

Vedtøker for DIS-Norge

*Vedtatt på årsmøtet 20. mars 1993.
Sist endret på landsmøtet 9. april
2000.*

1. Navn

Foreningens navn er DIS-Norge.
DIS står for Databehandling i
Slektsforskning.

2. Formål

Foreningens formål er å skape et
landsomfattende forum for slekts-
og personhistorie hvor databehand-
ling og Internett brukes som hjelpe-
middel, spre kunnskap om dette og
for øvrig stimulere slektsforsk-
ningen i Norge.

For å oppnå dette skal foreningen
blant annet:

- a) være et bindeledd mellom
medlemmene.
- b) utgi et tidsskrift med minst fire
nummer hvert år.
- c) være behjelpelig med å etablere
lokale lag av DIS-Norge der
hvor det er tilstrekkelig interesse
for det.
- d) arrangere kurs og seminarer
- e) bidra til at nye grupper av
mennesker får interesse for
slektsforskning.
- f) delta i nordisk og internasjonal
sammenheng der dette synes
naturlig.
- g) andre tiltak som bidrar til å
oppfylle foreningens formål.

Foreningen er nøytral i forhold til
religion og politikk. Foreningen har
ingen økonomiske interesser i
maskin- eller programvare.

3. Medlemskap

Medlemskap i DIS-Norge kan kun
tegnes av privatpersoner. Offentlige
institusjoner, bibliotek, firmaer,
andre foreninger og lag kan abon-

nere på foreningens tidsskrift mot
en betaling tilsvarende foreningens
kontingent.

Et nytt medlemskap gjelder for det
kalenderåret det er tegnet når kon-
tingenten er betalt. Et etablert med-
lemskap kan strykes ved årets
utgang dersom kontingenten ikke er
betalt.

4. Lokale lag

Medlemmer har anledning til å
organisere lokale lag hvis arbeid
skal være å fremme foreningens
formål lokalt og for øvrig ta seg av
rent lokale aktiviteter.

Opprettelse av og vedtekter for
laget må godkjennes av foreningens
styre og for øvrig være i overens-
stemmelse med normregler fastsatt
av foreningens landsmøte.

Lokallagets navn skal alltid være
DIS-~~<stedsnavn>~~ med samme logo
og skrifttype som foreningens. Det
skal alltid angis at det er et lokallag
av DIS-Norge.

Personer som skal være tilknyttet
de lokale lag, må være medlemmer
av foreningen. Foreningens styre
kan fastsette regler for hvor mange
medlemmer som kreves for at disse
skal kunne danne et lokallag.

Lokallagene kan forelegges alle
saker som antas å være av prin-
sipiell betydning. Hvis lagets styre
anser det for nødvendig, skal lagets
leder innkalles når saken frem-
legges for behandling av forening-
ens styre.

Lokallaget får overført midler fra
foreningen som en andel av for-
eningens kontingent basert på antall
betalende medlemmer med til-
knytning til lokallaget.

5. Organer

Foreningens organer er:

1. Landsmøtet
2. Styret
3. Valgkomiteen
4. Lokallagene
5. Aktivitetsutvalgene

6. Landsmøtet

Det ordinære landsmøte holdes
hvert annet år innen utgangen av
april måned. Senest 3 måneder før
landsmøtet skal medlemmene
varsles om berammelsen.

Skriftlig innkalling til landsmøtet
sendes av styret til samtlige med-
lemmer minst 14 dager før møtet.
Med innkallingen skal følge dags-
orden med angivelse av de saker
som skal behandles, styrets års-
beretning, revidert regnskap og
valgkomiteens innstilling til valg.

Styret i DIS-Norge tar senest 3
måneder før landsmøtet initiativ til
valg av representant til foreningens
landsmøte fra hvert fylke.

Styret i DIS-Norge anmoder et
lokallag om på DIS-Norges vegne å
forestå valgmøtet i det aktuelle
fylket. Samtidig varsles alle med-
lemmer om de forestående valg og
berammelsen av landsmøtet. Selve
valgmøtet må avholdes senest en
uke før landsmøtet. Valgmøtet skal
være åpent for alle medlemmer, alle
medlemmer skal ha stemmerett og
alle medlemmer kan foreslå
kandidater.

Dersom geografiske eller andre
spesielle forhold skulle tilsi det,
kan lokallaget med styret i DIS-
Norges godkjenning avholde valg-
møte som et postmøte eller i annen
form.

Valgresultatet må være styret i hende senest en uke før landsmøtet.

Hvert fylke velger en representant med en stemme på landsmøtet. For hvert 200. medlem i fylket gis representanten en ekstra stemme på landsmøtet. Det er antallet medlemmer ved siste årsskifte som avgjør.

Alle medlemmer kan delta på landsmøtet som observatører med talerett. Dette forutsetter at medlemmet ikke har kontingentrestanser ut over det som vedtektene tillater.

Styret innkaller til ekstraordinært landsmøte når det finner det nødvendig, eller når minst 1/5 av foreningens medlemmer forlanger det. Innkalling til ekstraordinært landsmøte skjer med minst 14 dagers varsel.

Landsmøtet velger møteleder.

Forslag som ønskes fremmet på det ordinære landsmøtet, må senest 6 uker før dette skal avholdes være innsendt til foreningens styre.

7. Saker som behandles på landsmøtet

På det ordinære landsmøtet skal følgende behandles:

- Styrets årsberetning og revidert regnskap.
- Eventuell godtgjørelse til tillitsvalgte.
- Retningsgivende budsjettammer for inneværende og neste år.
- Kontingent for de to neste år for DIS-Norges samlede (sentrale og lokale) virksomhet og andelen som gis som tilskudd til lokalagene.
- Andre saker som er nevnt i innkallingen.

Videre skal det foretas følgende valg:

- Styre, i henhold til vedtektenes punkt 8.
- Revisor.
- Valgkomite, i henhold til vedtektenes punkt 9.

8. Styre og ledelse

Foreningens virksomhet ledes av et

styre med minst 6 medlemmer inklusive leder.

Styrets oppgave er å forvalte og å lede foreningen både forretningsmessig og organisasjonsmessig på en slik måte at det faller sammen med foreningens mål.

Leder og de øvrige styremedlemmer velges for 2 år av gangen. Videre velges 3 vararepresentanter til styret for 2 år. Varamedlemmene møter ved forfall til styret og ellers når styret finner det hensiktsmessig. Styret holder regelmessige møter. Styret er beslutningsdyktig når minst 4 stemmeberettigede er tilstede. Ved stemmelikhet avgjør lederens dobbeltstemme. Varamedlemmene er stemmeberettigede når de møter for et styremedlem. Over styrets forhandlinger skal det føres protokoll. Avskrift av protokollen skal sendes samtlige styremedlemmer og varamedlemmer.

Styret forplikter foreningen utad ved underskrift av styrets leder og 1 styremedlem i fellesskap.

9. Valgkomiteen

Valgkomiteen består av 4 medlemmer. 3 medlemmer velges av landsmøtet, fortrinnsvis fra forskjellige landsdeler, og 1 medlem oppnevnes av styret. Funksjonstiden er 2 år. Valgkomiteen velger selv sin leder.

Komiteens oppgave er å avgi veiledende innstilling til alle valg på det ordinære landsmøtet. De foreslåtte kandidater skal være forespurgt og ha sagt seg villige.

10. Stemmegivning

Alle beslutninger på landsmøtet, i styret og i andre organer treffes ved alminnelig flertall av de avgitte stemmer når ikke annet er bestemt i disse vedtekter. Ved stemmelikhet for valg til tillitsverv foretas omvalg, men ved fortsatt stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning. Ved stemmelikhet ved valg av varamedlemmer til styret foretas loddtrekning uten forutgående omvalg.

Valg på landsmøtet skal foregå skriftlig dersom det er foreslått flere kandidater til samme verv. Ved skriftlig avstemning ved valg anses blank stemmeseddel som ikke avgitt stemme.

Den som skal stemme med fullmakt må registrere dette hos møteleder ved møtets begynnelse eller ved registrering før møtet begynner.

11. Regnskap og kontingent

Foreningens regnskap følger kalenderåret.

Medlemskontingenten forfaller innen 1. mars hvert år. Ved innmelding får medlemmet tilsendt de nummer av tidsskriftet som allerede er utkommet det året.

12. Endring av vedtektene

Vedtektsendringer kan vedtas av landsmøtet med 2/3 flertall av de avgitte stemmer.

13. Opphør av foreningen

Beslutning om opphør kan bare fattes på ordinært landsmøte.

Til gyldig beslutning kreves 3/4 av de avgitte stemmer. Minst 3/4 av foreningens medlemmer må være representert.

Dersom ikke tilstrekkelig antall medlemmer er tilstede, avgjøres saken på neste landsmøte med 3/4 flertall av de møtende.

Det landsmøtet som treffer endelig vedtak om oppløsning av foreningen, treffer også vedtak om anvendelse av foreningens midler.



Referat

Referat fra landsmøte i DIS-Norge 2000

Byarkivet i Oslo, 9.april 2000
DIS- Oslo/Akershus sto for det praktiske arrangementet rundt landsmøtet.

1. Åpning, registrering av representanter/fullmakter

Leder i DIS-Norge Jan Solberg ønsket velkommen.
Representanter og stemmer ble registrert. De utgjorde 35 stemmer, fordelt på: →

2. Valg av møteleder og referent

Dagfinn Ugelstad Larsen ble valgt til møteleder
Åse Wethal Holen ble valgt til referent.
Vidar Øverlie ble valgt til å undertegne protokollen sammen med møteleder.

3. Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent uten merknader.

4. Styrets beretning

Styrets beretning ble gått gjennom punkt for punkt.

Enstemmig vedtak:
Styrets beretning ble godkjent

5. Oppfølging av vedtak fattet på årsmøtet i 1999

Oppfølgingen av vedtak fattet på årsmøtet 1999 ble enstemmig godkjent.

6. Revidert regnskap 1999

Regnskapet ble gjennomgått.
Revisors beretning ble lest opp. Det var ingen bemerkninger til den.

Enstemmig vedtak:
Regnskapet med revisors beretning ble godkjent.

7. Godtgjørelse til styret

Enstemmig vedtak:
Det gis ikke godtgjørelse til tillitsvalgte.

Navn:	Fylke:	Antall stemmer:
Kari Nicolaisen	Østfold	2
Tone Moseid	Akershus	4
Eirik Nord	Oslo	4
Finn Sollien	Hedmark	1
Kjell Helge Moe	Oppland	1
Remi Pedersen	Buskerud	2
John Ludvigsen	Vestfold	2
Bjørn Høgstmyr	Telemark	1
Jan Eivind Braaten	Aust-Agder	1
Rolf Bergli	Vest-Agder	1
Steinar Oddenes	Rogaland	3
Turid Hølleland	Hordaland	3
Aud M. Ohnstad	Møre og Romsdal	3
Arne Ljones	Sør-Trøndelag	2
Karle Jensvik	Nord-Trøndelag	1
Viggo Eide	Nordland	3
Ingulf Niskavara	Finnmark	1

8. Vedtektsforslagene

Det ble nedsatt en redaksjonskomite:
Lars Nygaard og Vidar Øverlie.

Viggo Eide presenterte DIS-Salten Slektshistorielags (DIS-Salten) forslag.
Eirik Nord presenterte DIS-Oslo/Akershus sitt forslag.
Jan Solberg og Lars Nygaard presenterte styrets forslag.
Are Gustavsen ønsket en protokolltilførsel (se vedlegg) som ble lest opp.
Representanten fra Akershus ga styrets forslag sin tilslutning.

Vedtektsendringene besto av flere forslag. Forslagene ble gjennomgått tema-vis og det ble stemt over hvert tema:

Tema 1 Lokallagstilhørighet

DIS-Oslo/Akershus trakk sitt forslag.

Forslag fra styret:

Reelle endringer:

1. Alle medlemmer av DIS-Norge (unntatt de som er bosatt i utlandet) skal være tilknyttet ett lokallag (i utgangspunktet bestemt av postadresse, men med mulighet til å skifte lokallag).
2. Ønskes informasjon (blad etc) fra

flere lokallag, ordnes dette direkte med det aktuelle lokallaget.

Forslag fra DIS-Salten: DIS-Salten ønsker et «direktelag» for de som ikke ønsker å være med i et annet lokallag, er ellers enig med styret.

Forslag: Nåværende ordning for lokallagstilknytning beholdes.

Styrets forslag ble satt opp mot DIS-Saltens forslag: DIS-Saltens forslag fikk 10 stemmer, d.v.s. det falt.

Styrets forslag ble satt opp mot dagens ordning: Styret forslag ble enstemmig vedtatt.

Tema 2: Kontingentfordeling

Styrets forslag(s 11): «Lokallagets får overført midler fra foreningen som en andel av foreningens kontingent basert på antall medlemmer med tilknytning til lokallaget ved utgangen av siste år.»

Reelle endringer:

1. Alle ordinære medlemmer av DIS-Norge betaler samme kontingent til foreningen (for samlede sentrale og lokale ytelser).

2. Fordelingen (i prosent) av kontingentinntektene mellom hovedlaget og lokallagene bestemmes av landsmøtet for 2 år om gangen.
3. Det årlige tilskuddet (kontingentinntekten) til hvert lokallag beregnes i januar dette året på basis av antall tilknyttede medlemmer pr 1.1. Tilskuddet utbetales i to like store deler 1. mai og 1. september.

DIS-Saltens forslag: «Lokallaget får overført midler fra foreningen som en andel av foreningens kontingent basert på antall medlemmer med tilknytning til lokallaget».

Forslag : Nåværende ordning med sentral innkreving av varierende lokallagskontingent, fast tilskudd fra foreningen til lokallagene pr lokallagsmedlem og refusjonskjøringer fire ganger pr år beholdes.

Styrets forslag ble satt opp mot DIS-Saltens forslag. Styrets forslag fikk 9 stemmer, så det falt.

DIS-Saltens forslag ble satt opp mot dagens ordning: DIS-Saltens forslag ble enstemmig vedtatt.

Tema 3: Familiemedlemskap

Det ble påpekt at det burde hete «husstandsmedlem» ikke «familiemedlem». DIS-Oppland trakk sitt forslag.

Forslag fra DIS-Salten:
Gjeninnføring av familiemedlemskap i DIS-Norge. Familiekontingenten skal i kroner være lik lokallagsandelen av ordinær kontingent.

Forslag fra styret: Nåværende ordning med kun én type personlig medlemskap i DIS-Norge beholdes.

Styrets forslag fikk 24 stemmer og DIS-Saltens 11 stemmer. Styrets forslag ble vedtatt.

Vedlegg:

Protokolltilførsel:
Vedrørende Landsmøte i DIS-Norge søndag 9. april ved Oslo byarkiv.

Til oppsatt sak 8 på dagsorden:
Vedtektsforslag og innkomne forslag (det tas forbehold om eventuell endring av dagsorden, på slik måte at det nedenstående blir behandlet i henhold til riktig saksnummer).

Tema 4: Medlemsrepresentasjon og stemmetall på landsmøtet

Turid Hølleland (Hordaland) ønsket at det ble satt ned et strategiutvalg for å se på oppbyggingen av lag og grupper i et fylke. Hun foreslo derfor at saken ble utsatt.

Avstemming: 25 ønsket å utsette vedtaket, 10 ønsket å gå videre med punktet. Saken ble utsatt.

Tema 5: Mindre unøyaktigheter i vedtektene

(Representanten fra Møre og Romsdal måtte reise, dermed var det totale stemmetallet 32)

Styrets forslag: De justeringene av ordlyden i punkter og avsnitt i vedtektene som er spesifisert i underpunkt 1-10 i styrets forslag nr. 1 til vedtektsendringer på side 10 i sakspapirene, gjennomføres.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Tema 6:

Standardvedtektene for lokallag

Forslag fra styret:

«Standardvedtektene for lokallag og de enkelte lokallagenes vedtekter endres så de blir i samsvar med DIS-Norges vedtekter» (side 11 i sakspapirene)

Endringene ble enstemmig vedtatt.

9. Kontingentforslag (s. 14)

Punkt 2. utgår pga vedtak som alt er fattet på dette landsmøtet.

Punkt 1:

Viggo Eide foreslo følgende vedtak:
«Kontingenten for medlemskap i DIS-Norge fastsettes til kr 300 for år 2001 og 2002. Av dette går kr 100 til det lokallaget som det enkelte medlemmet er tilknyttet med to utbetalinger i året. Offentlige institusjoner, bibliotek, firmaer, andre foreninger og lag

kan abonnere på foreningens tidskrift ved å betale kr 300 pr år.»

Eides forslag ble satt opp mot styrets forslag (s. 14).

Viggo Eides forslag ble enstemmig vedtatt.

10. Budsjett

Etter noen avklarende spørsmål ble budsjettet ble enstemmig vedtatt.

11. Valg

Per Henrik Bache presenterte valgkomiteens forslag:

Følgende var på valg (alle for 2 år):

Leder: Jan Eri

Styremedlemmer: Lars Løberg, Lars Nygaard, Tone Moseid, Norunn Klettum, Vidar Øverlie, Per Steinar Håklev, Kjell Helge Moe.

Varamedlemmer: Dagfinn Ugelstad Larsen, Rolf Bjerke Holte, Terje Pettersen.

Valgkomite: Alf Christophersen, Jan Solberg, Sjur Madsen.

I tillegg skal det nye styret velge et medlem.

Enstemmig vedtak:

Alle forslag ble vedtatt ved akklamasjon.

12. Årsmøtet avsluttes

Jan Solberg takket for seg. De som gikk ut av styret fikk blomster.

Åse Wethal Holen

Dagfinn Ugelstad Larsen

Vidar Øverlie

referent

møteleder

«På vegne av meg selv som direktmedlem i DIS-Norge uten direkte stemmerett, og med støtte i majoriteten av medlemmene i DIS-Norge som ikke synes å ha gyldig representasjon på dette landsmøte framsetter jeg her ved følgende krav:

Et hvert forslag som innebærer at de nåværende direktmedlemmer i DIS-Norge også må bli medlem av et av DIS-Norges lokallag må anses som en strukturendring av organisasjonen DIS-Norge, og et slikt forslag må derfor – spesielt på grunn av den nåværende

valgordning i DIS-Norge, og generelt på grunn av et slikt forslag gjennomgripende natur, forkastes inntil det foreligger grunnlag for dette i form av resultatet av en uravstemming om slikt spørsmål blandt alle DIS-Norges medlemmer. I en slik uravstemming må det regnes en stemme av hvert enkelt medlem som aktivt deltar i slik stemmeavgivning.»

Bergen/Våle 9. april 2000

Are S. Gustavsen, sign.

Nytt styre



Jan Eri (leder):

35 år, fra Åmot på Modum, bosatt på Tanum ved Sandvika. Siv.ing. med elektronikk og data fra NTH,

driver et firma som overvåker og stopper rust på armeringsjern i betong. Se hjemmesiden hans, <http://janeri.com>. Har drevet med slektsforskning i fem års tid sammen med samboer Anne Mette. Også medlem av NSF.



Tone Moseid (nestleder):

Bibliotekar med tilleggsutdannelse innen it og ledelse. Har inntil valget sittet i styret i

DIS-Oslo/Akershus som nestleder.



Per Steinar Håklev (kasserer):

56 år, fra Oslo, bosatt på Røykås i Lørenskog. Økonom. Startet med slekts-

forskning for 10 år siden sammen med min kone Solveig. Vi har en datter og to barnebarn. Vi var med og stiftet DIS-Oslo/Akershus, og jeg har fungert som revisor i lokal-laget fram til våren 99. Ble da valgt inn i DIS-Norge styret og fikk ansvaret for medlemsregisteret. Arbeider i dag med økonomi hos en Xerox forhandler, samt opptatt med å utvikle en «kunnskapsportal» på internett, med særlig vekt på ledelse, kvalitet, egenutvikling m.m. Vi gir også ut bladet Total Kvalitet. Er ellers opptatt av lokal-miljø og velarbeid i Lørenskog.



Lars Løberg (styremedlem):

40 år, historiker, har drevet med slektsgranskning i 32 år og skrevet nærmere 50 bøker

og artikler. Formann i NSF, arbeider i UD. Var med på oppstartingsmøtet i DIS-Norge 1990.



Kjell Helge Moe (styremedlem):

Bibliotekar, ivrig sanger. Var med på å starte DIS-Oppland, har siden sittet i styret

der først som leder, nå som kasserer.



Lars Nygaard (styremedlem):

43 år. Fra Stange i Hedmark, bosatt i Oslo siden 1977. Hovedfag i informatikk fra UiO 1985. Har siden 1982 arbeidet med IT i historisk-faglige sammenhenger, bl a som stipendiat ved UiO 1985-93, i Teleslett 1994-98, og nå i Riksarkivet. Medlem av DIS-Norge siden 1993.



Norunn Klettum (styremedlem):

Har drevet med slektsforskning i 30 år, lærer med sosial pedagogikk. Har de siste 10 år jobbet i voksenopplæring. Skal nå førtidspensjonere seg. Leder for mormonerslektsenteret i Oslo.



Vidar Øverlie (styremedlem):

48 år, gift og har to voksne barn. Utdannet siv. ing. og jobber i Norske Shell,

Tananger. Har drevet med slektsgranskning siden tenårene. Leder av DIS-Rogaland, medlem av NSF og flere lokalhistoriske foreninger. Mer informasjon om min interesse for slektsgranskning finnes på internett siden <http://home.sol.no/~oeverl/>



Dagfinn Ugelstad Larsen (1. varamedlem):

bor i Råde. Ansatt i Forsvaret. Har bl. a. jobbet med drift av

flysimulatorer. Er ivrig med i ledelsen for korps- og musikklivet i Østfold.

Er styremedlem i DIS-Østfold.



Rolf Bjerke Holte (2. varamedlem):

IT – Sivilingeniør (opprinnelig Elektronikk ingeniør) arbeider i

Nordlandsdata som systemutvikler (utvikler Billetsystemer for Kino, Kultur og Sport), Medlem i Internett utvalget og Distreff utvalget. Har vært medlem siden '93, først i DIS Sør-Trøndelag, så i DIS Salten.



Terje Pettersen (3. varamedlem):

35 år, har derevet med slektsgranskning i 6-7 år. Var med å dra igang DIS lokalgruppe

i Ålesund våren 1999. Har ingen utdannelse innen data, er selvlært. Registrerer pr. tiden kirkebøkene for Vågan i Lofoten, som skal ut på CD, samt nettet. Jobber fast med produksjon av nett-sider og produserer en del grafikk og gif-animasjoner for inn og utland. Er også aktiv innen DVC og digital-fotografering.



Åse Wethal Holen (kontorleder):

35 år, kontorleder i DIS. Etnolog og kulturkonsulent.

Innflytteren

– lokalsamfunnet og dets slektshistorie

av Ola Holst
Lokalhistoriker i Asker



Lokalsamfunnet er seg sin slektshistorie bevisst, noe innflytteren – selv i en typisk tilflyttingskommune som Asker – blir pinlig klar over. Senest i april 2000 fremkom således følgende argumentasjon i lokalavisen (Asker og Bærums Budstikke): *Vi som har skikkelige røtter i Asker og Med lang fartstid som «urinnvåner» i Asker og med et gammelt gårdsnavn som alibi.* Eller som en velger presiserte ved siste kommunevalg da jeg satt i stemmestyret på Vetre skole: *Født 1912 – i Asker, og det er det ikke mange som er!*

For eget vedkommende er jeg meg bevisst at jeg er en av de mange innflytterne som i tidens løp er kommet til Asker. Jeg var 1 1/2 år gammel da jeg kom hit for over 60 år siden.

Kunnskap om lokalhistorien styrker tilhørigheten til hjemstedet. Derom hersker det ingen tvil. Det er imidlertid et spørsmål om slektshistorien har en tilsvarende effekt. Det ligger i sakens natur at den kan virke ekskluderende, for øvrig ikke bare overfor innflytteren.

Fullblods

Innflyttingen til Asker skjøt fart omkring 1960, men allerede i minst 150 år forut var det et jevnt tilsig av innflyttere. Dette fremgår av folketellingene for 1865, 1875 og 1900 som angir fødested. Lenge kom innflytterne fra nabobygdene og østlandsområdet for øvrig, men dette endret seg etter hvert. Tjenestepikene til byfolk som lå på landet om sommeren, giftet seg i Asker, og de kunne skrive seg mange steds fra i Norge.

Ungdom fra fjellbygdene har alltid søkt tjeneste i Asker – særlig var budeier fra Hallingdal ettertraktet –

og de ble ofte værende, ikke sjelden av samme grunn som tjenestepikene til byfolkene.

Da Dikemark jernverk var i drift og industrireisingen i Asker fant sted, kom deler av arbeidsstokken utenbygds fra.

Svensker kom også, særlig i forbindelse med bygging av isdammer på den tiden iseksporten var et satsingsområde.

En rekke andre eksempler på tilflytting for å dekke etterspørselen etter arbeidskraft finnes også.

Da jernbanen ble anlagt, medførte dette ny bosetting av folk som hadde arbeid i byen. Den såkalte Kunstnerdalen på Hvalstad med innflyttere som Bojer og Garborg, kan nevnes som eksempel.

Når det gjelder enkeltpersoner, er det fristende å trekke frem at den første jordmora i Asker, Helene Olsdtr., var fra Hedemark, og at Simen Simensen (født 1797) som var graver på samme tid, var fra Valdres. – Jfr. «Løtenboka» bind II side 57 og «Gard og bygd i Sør-Aurdal» bind B side 336. – Når de skulle inn og ut av verden måtte således askerbøringene ha drahjelp

av innflyttere. Sviktet helsa kunne de søke råd hos en signekall som også var kommet fra Valdres.

I denne forbindelse er det også fristende å trekke frem den tidligere omtalte velgeren av årgang 1912. Faren var utenbygds fra, likeså mormoren. Morfaren var født i Asker, men han var heller ikke «fullblods».

Ringens sluttet

Norge er et lite land. Det er lett å identifisere den enkelte. Et illustrerende eksempel fra Asker. En fullvoksen sønn bodde hjemme hos sine foreldre. Moren døde, og far og sønn stod hjelpeløse tilbake. Faren mente derfor at sønnen fikk skaffe seg en kone så de fikk noen til å stelle for seg, og dette lot seg ordne – pr korrespondanse. La oss si at hun var fra Harpefoss. En av nabokonene som var fra Askim, hadde mange søstre. En av dem var gift på Eiker og denne søsterens svoger var postbud nettopp på Harpefoss. Ringen var sluttet.... Noe tilsvarende er det også rent slektshistorisk her i landet. Et nytt illustrerende eksempel fra Asker.



Strandsitterhuset på Konglungen.

Jeg har kunnet påvise en forbindelse mellom to av de mest sentrale skikkelsene i Norges historie i det tyvende århundre. Einar Gerhardsen og Sam Eyde som var diametrale motsetninger. Einar Gerhardsen var født i Asker med farsslekt herfra. Sam Eydes svigerforeldre i hans annet ekteskap var begge født i Asker, og svigermoren var av samme slekt som Gerhardsen.

For snart 400 år siden kom en av mine fjerne forfedre til Asker. Han hadde knapt slått seg ned på gården Skjellestad før det skjedde et drap der. Det var nok derfor han dro tilbake til Lier straks anledningen bød seg. Så det er askerbøringenes skyld at jeg ikke har skikkelige røtter her i bygda, noe jeg ikke unnlater å trekke frem ved passende anledning (vel vitende om at jeg tøyser Skjellestaddrapet lengre enn langt).

I nærheten av der jeg bor, lå Rømerstua som brente ned for noen år siden. Da jeg undersøkte om den, fant jeg ut at den hadde navn etter Ernst Rømer som tilhørte et gullsmeddynasti inne i Christiania og som i 1801 drev et større verksted med 3 svenner og 2 læregutter. Han endte i denne stua hvor han døde 1833. Hans kone tilhørte min

slektskrets. Jeg synes at det er morsomt at det foreligger en slik tilknytning til nærmiljøet.

Kystkultur

Jeg har interessert meg for kystkulturen i Asker som har vært relativt upåaktet, og har skrevet mye om den. For å få skikkelig oversikt over miljøet tok jeg utgangspunkt i det rent slektshistoriske og fikk deretter «kjøtt på beina» på dette skjelettet. Gruppetilhørigheten var sterk før i tiden, og man giftet seg fortrinnsvis innenfor egen gruppe.

Befolkningen i Norge har ikke vært så stedbunden som man gjerne forestiller seg. Dette fremgår bl.a. av bygdebøkene. De fleste som klatter i stamtrær, vil finne forfedre som er kommet annet steds fra selv om de har «skikkelige røtter» på sitt eget hjemsted. Flytter de, er det ikke utenkelig at de kan finne slektsforbindelser og sambygdingar på det nye bostedet – i fortid og nåtid.

Tippoldemors søster

I forbindelse med en artikkel jeg nylig skrev i Budstikka, ringte en mann som var tilflyttet Asker for noen år siden. Han hadde funnet ut at en tippoldemor var herfra. Hun

måtte være søster av en som jeg omtalte i artikkelen. Hvilket jeg kunne bekrefte. Mannens interesse for Askerbygda har en oppadgående kurve, ikke bare rent slekshistorisk.

Hvis innflytteren til Asker som er slekshistorisk interessert, klarer å identifisere innflyttere i tidligere tider av egen slekt eller fra samme bygdelag, kan dette styrke interessen for Asker og således tilhørigheten. Det mest interessante er likevel ikke slekshistorien som sådan, men det sosiologiske aspektet. Hvorfor flyttet folk til Asker? Hvordan gikk det dem i mulighetenes kommune som er den karakteristikken Asker selv opererer med? Med et slikt utgangspunkt blir Askers historie mer interessant og den enkelte ser lettere seg og sine, og sambygdingar med, som et bidrag til det store mangfold Asker utgjør og har utgjort befolkningsmessig og kulturelt. For det er utvilsomt et faktum at innflytteren ofte har pågangsmot og tiltakslyst samtidig som han eller hun er ubundet av lokale tradisjoner og den forsiktighet overfor alt nytt som alltid finnes hos en stedbunden befolkning. Dette er noe almengyldig.

Ja til selvbestemt... ...lokallagstilknytning!

Vern om dine demokratiske rettigheter – Send ditt krav om Uravstemming til styret før 11. august!
av Are S. Gustavsen

Som et resultat av en debatt rundt «tvungen» lokallagstilknytning under og etter det forrige landsmøte i DIS-Norge, har det nåværende styret åpnet for å avholde en urav-

stemming om dette, om minst 900 av DIS-Norges medlemmer skriftlig ber om slik avholdelse innen 11. august 2000 (melding på DIS-Forum 25. april, trykket i denne utgave av SoD). En uravstemming kan tidligst gå av stabelen i høst. Men dette er allikevel tidlig med tanke på at neste påvirkningsmulighet først vil foreligge i form av valgmoeter i forkant av landsmøte år 2002.

Styret har hittil ikke lagt noen føringer mht hva en slik uravstem-

ming skal inneholde. Det er allikevel klart at om mange nok av oss krever en uravstemming, så vil en slik avstemming måtte inneholde flere alternativ.

1. Direktemedlemmer, som i utgangspunktet ikke ønsket seg noen lokallagstilknytning, har nå en mulighet til å si i fra om dette. Vi kan dermed slippe å bli tvangsplassert i et geografisk basert lokallag, om vi kan bli forelagt dette spørsmålet i en uravstemming.

2. De nåværende lokallagsmedlemmene har nå en gyllen mulighet til å selv påvirke hvordan lokallagene skal fungere i fremtiden. En uravstemming bør innholde spørsmål om hvordan man foretrekker å være tilknyttet et lokallag, og om hvordan kontingenten man betaler skal gjenspeile dette. Samtidig som dette er en god mulighet for alle enkeltmedlemmer til å delta i kanskje den mest demokratiske avstemning i DIS-Norge på årevis, kreves det at hver enkelt må yte den vesle innsats det vil være å sette sitt navn på et stykke papir med krav om slik avstemning, samt å evne å sende dette krav til DIS-Norge innen 11. august i år.

Bakgrunn for mine innspill

Bakgrunnen for at undertegnede kommer med denne appellen, er den smule forurettelse jeg føler over å få tvungent noe ned over ørene, som jeg ikke ser at jeg kan få noe som helst utbytte av. Appellen er i så måte en slutføring av mine innlegg på årsmøtet i fjor, mitt innlegg i SoD 3/4 1999, samt mine innspill på DIS-Forum og i landsmøtet 9. april i forbindelse med lokallagsvedtaket.

Jeg er ikke negativ til lokallag, som kanskje flere kan ha fått inntrykk av ved å følge debatten på sist landsmøte, og under debatten på DIS-Forum i forbindelse med landsmøtevedtaket. At det er startet en rekke lokallag i regi av DIS-Norge er positivt. Disse er en god tilvekst der det ikke allerede eksis-

terer slekts- og/eller ættehistorielag.

Hva som derimot ikke er positivt, er at over halvparten av medlemsmassen (de uten lokallagstilknytning), ved gjennomføring av vedtaket om lokallagstilknytning ved sist landsmøte, får en økning av sin kontingent med 50 % fra og med 2001. Samtidig ser det ut til at de (vi) nå å vil bli automatisk plassert i det lokallag som er etablert i det fylket de (vi) bor. Jeg mener; hadde vi villet bli medlem av det nærmeste lokallaget så hadde vi tatt kontakt for lenge siden.

Jeg har dessuten som et grunnleggende prinsipp, at det skal ikke bli dyrere å være medlem av en organisasjon om medlemsmassen øker. Snarere tvertimot, det bør bli billigere. Når dette er sagt, er det klart at jeg som alle andre, hele tiden måler hva jeg får igjen for pengene, opp imot hva som blir tilbudt. DIS-Norge har pr. idag ingen offisiell formulert overordnet målsetning med å bygge ut et lokallagsnett, utover det å ville styrke administrasjonen sentralt med lønnet arbeidskraft for å holde orden på oss snart 6000 medlemmer.

DIS-Norge har i de siste 10 år vokst fenomenalt. Dette sentrert rundt bruk av dataverktøy innen slektsforskning. Når vil organisasjonen endre sin målsetning i retning av å kvalitetssikre den enorme mengde data som etter hvert blir samordnet? Når vil organisasjonen bli mer opptatt av å gi retningslinjer til hva som kan publiseres på nettsider eller ei? Dette både med tanke på informasjonsverdi og troverdig-

het. Bevegelse i slike retninger kan være viktige satsningsområder, som muligvis kan rettferdiggjøre DIS-Norges fremtidige eksistens i forhold til andre slekts-/ættehistorielag på alle nivå i dette land.

Noen grunner til å kreve slik uravstemning:

- Jeg har ikke anledning til å ta del i det påtvungne lokallagsmedlemskapet av geografiske hensyn.
- Lokallagstilknytning i DIS-Norge er i hel eller delvis konkurranse med annen lokallagstilknytning jeg allerede har. Mer penger for noe jeg ikke har bedt om.
- Lokallagstilknytning bør være et frivillig supplement til hva hovedorganisasjonen DIS-Norge kan tilby. Pliktig lokallagstilknytning med den nåværende oppbygde struktur er ikke det jeg ønsker av organisasjonen DIS-Norge. Hvorfor kan jeg ikke være kun et direktmedlem? Altså et behovstilpasset medlemskap.
- Enkelte direktmedlemmer har ytret at de vil ha et «digitalt» lokallag, andre at de vil ha temalag. Dette har fått motbør fra sentralt hold. Nå er anledningen til å be om å bli hørt. Uravstemningen bør inneholde forslag til flere former for underordnende lag tilsluttet DIS-Norge.

For å lette hver enkelts deltakelse har jeg tillatt meg å sette opp en liten slipp:



skrives av, skannes, kopieres eller klippes ut

SENDES TIL: DIS-NORGE V/SEKRETÆR, POSTBOKS 29 BRYN, 0611 OSLO

☐ Jeg vil med dette be om at det skal avholdes uravstemning mht spørsmål om lokallagstilknytning, slik dette er meddelt fra styret i DIS-Norge.

Navn: _____

Adresse: _____

Medlemsnummer: _____

(Vennligst benytt blokkbokstaver)

Underskrift: _____

NB! Husk å postlegge før 11. august 2000 – Det koster så lite og betyr så mye
Du kan selvfølgelig også sende denne beskjednen på telefaks: 22 76 03 56

Kontorassistent i DIS-Norge

(deltid)

DIS-Norge søker en kontorassistent på timebasis etter behov for en periode framover.

DIS-Norge er i sterk vekst. Dette gjør det nødvendig å styrke foreringen administrativt slik at medlemmer og lokallag kan få god service. Kontorassistenten skal avlaste kontorlederen med de daglige rutinene og ved ferieavvikling, sykdom o.l. Arbeidstiden vil kunne være ganske fleksibel.

Arbeidsoppgavene vil bestå av:

- Medlemsregisteret
- Forefallende arbeid
- Noe kontakt med medlemmer og lokallag

Ønsket bakgrunn:

- Evne til å arbeide selvstendig.
- Ordenssans og evne til god framdrift
- Kjennskap til databehandling
- Kunnskap om slektsforskning

Lønn etter nærmere avtale.
Arbetssted: Bryn senter, Oslo

Kontakt kontorleder
Åse Wethal Holen innen 1. august:
PB 29 Bryn, 0611 Oslo,
tlf: 22 26 66 77 (onsdag, torsdag)

DIStreff i ny og bedre utgave

av Rolf B Holthe
DIStreff komitémedlem

Når dette bladet går i trykken, er antagelig den nye versjonen av DIStreff lansert. Dette nye tilbudet gir brukere av internett fantastiske muligheter. I Sverige har dette vært i drift i 1 1/2 år. I løpet av det første halvåret fordoblet antall bidrag seg fra 1 million til over 2 millioner.

DIStreff gir som før et resultat som du kan granske i fred og ro (uten internett). I forhold til tidligere versjoner er treffsikkerheten økt betraktelig. Man får bl.a. med fornavn. Det helt nye er at man kan klatre i slekten til andre slektsforskere som har data du er interessert i, enten det er person som har likt materiale som du, eller helt nytt. På denne måten får du en helt unik mulighet til å vurdere om du skal ta videre kontakt eller ikke. Det vil ligge en demodatabase på internett slik at du kan få se selv hva dette dreier seg om. Besøk våre sider på internett idag (<http://www.dis-norge.no/distreff/>), og prøv selv. Etter du har sendt inn dine data, vil du motta som før en oversikt over

andre som matcher dine data, sammen med et personlig passord. Med dette passordet vil du kunne klatre i slektstrærne til de ulike slektene som du finner interessant.

HUSK! DIStreff kan gi deg svar på mange spørsmål du har

- Lurer du på hvem som kan hjelpe deg med din slekt?
- Vil du finne igjen glemte slektninger?
- Skal du arrangere slektstreff, men mangler deltakere?
- Lurer du på hvem som forsker på en bestemt slekt, eller på en bestemt gård?
- Vil du vite hvem som forsker på slekt i et område?

Prøv DIStreff!

Alt du trenger å gjøre er å bidra med en gedcomfil, eller reg fil sistnevnte dersom du er DISGEN bruker. Er du usikker på hvordan du skal bidra data, spør en av de mange DIStreff hjelperne, eller rådfør deg med våre internett sider. Send inn dine data til din DIStreff representant i dag!

Styrets svar på DISforum-debatten i tilknytning til årets landsmøte

De som følger epost-listen DISforum vil ha fått med seg at det har vært en frisk diskusjon i for- og etterkant av landsmøtet, både om vedtakene som ble fattet og om sammensetningen av landsmøtet. Konkret mottok styret en oppfordring fra medlem Jo Rune Ugulen om å nedsette en «uhilda granskingskommisjon som skal finna ut om alle medlemmane har fått tilfredsstillande innkalling til valmøta for val av landsmøtereferantar i forkant av landsmøtet.»

Styrets svar på henvendelsen, med tillegg av presisering for Sør-Trøndelag, finner du nedenfor.

Styret har vurdert Jo Rune Ugulens forslag om å nedsette en uhildet kommisjon for å undersøke hvorvidt Landsmøtet var riktig valgt og sammensatt. Et enstemmig styre har avvist forslaget idet lands-

møtedelegatene med ett mulig unntak var lovlig valgt i henhold til foreningens vedtekter (det kan for Sør-Trøndelags vedkommende stilles spørsmålsteget ved presisjonsnivået i innkallelsen til valgmøte. Dette lokallaget avholdt ekstraordinært valgmøte etter varsling av alle medlemmer i fylket pr. brev, så kommentaren er ikke ment å skille ut Sør-Trøndelag i negativ retning. Kommentaren gjelder hvorvidt presisjonsnivået i opprinnelig innkalling var god nok i forhold til vedtektene). Landsmøtet godkjente enstemmig innkallelse og fullmakter og Landsmøtet må derfor være å anse som lovlig innkalt og avholdt.

Styret innser samtidig at den tvil som er reist omkring Landsmøtets vedtak dels ved medlemmet Gustavsens protokolltilførsel og dels ved den debatt som har versert i DISforum under og i etterkant av Landsmøtet reiser et berettiget spørsmål om hvorvidt foreningens

vedtekter var gode nok til å sikre en forsvarlig demokratisk prosess. Styret vil derfor vurdere vedtektenes ordlyd og håndhevelse med sikte på å forebygge lignende problemstillinger ved kommende landsmøter.

Styret har dessuten kommet til at den tvil som er reist omkring Landsmøtets vedtak om lokalforeningstilhørighet tilsier at spørsmålet bør kunne reises på ny i en uravstemning blant foreningens medlemmer dersom så ønskes av et representativt utvalg av medlemmene. Styret har derfor besluttet å avholde en slik uravstemning dersom 900 av de av foreningens medlemmer som var stemmeberettigede ved valgmøtene skriftlig tilkjennegir at de ønsker dette overfor foreningens sekretær. Melding om dette må være postlagt innen 11. august 2000.

Styret forutsetter at øvrige vedtak fattet av Landsmøtet oppfattes som ukontroversielle.

Styret i DIS-Norge

VÄLKOMMEN TILL LINKÖPING ÅR 2000

SLÄKTFORSKARDAGAR

DEN 26-27 augusti

Lördag kl 09.00-17.00 Söndag kl 09.30-15.00



Teman: Kvinnoöden Släktforskning i tiden

Ett arrangemang av släktforskarföreningarna DIS, Föreningen för Datorhjälp i släktforskningen och ÖGF, Östgöta Genealogiska Förening, på uppdrag av Sveriges Släktforskarförbund.

DIS firar sitt 20-årsjubileum och ÖGF 50år. Föreningarna är bland de största i landet.

Släktforskdagarna äger rum i Folkets Park och den angränsande kulturmiljön Gamla Linköping där DIS och ÖGF har en gemensam Forskarstuga.

Alla hälsas hjärtligt välkomna till några högtintressanta dagar i Linköping där föredrag kan varvas med utflykter till sevärda platser. Läs mer på internet eller kontakta kansliet på adresser enligt nästa sida.

DISofonen har fullført tjenesten

I noen år nå har medlemmene kunnet benytte seg av DISofonen for å komme i kontakt med representanter for DIS med spørsmål av alle slag. DISofonen har vært bemannet hver onsdag kl 18 – 21, og har vært et aktuelt alternativ til e-post og vanlig post i en periode i foreningens liv hvor kontoret har vært bemannet i bare kortere tid i uka.

Fra og med oktober i fjor har vi hatt daglig leder på kontoret, etter hvert tre faste dager i uka. Tilgjengeligheten til foreningen for medlemmene har blitt merkbart bedre, og vi som har hatt

DISofonvakt på omgang, har merket at antall henvendelser har blitt færre. Særlig har henvendelser angående medlemskap og kontingent tydeligvis blitt besvart i større grad direkte fra DIS-kontoret.

Fra og med i sommer legges derfor DISofonen ned i sin nåværende form. Siste DISofondag ble onsdag 31. mai. Henvendelser angående medlemskap og kontingent bør etter dette kanaliseres til foreningskontoret via fax, e-post, telefonsvarer og henvendelser i kontortiden. Data- og slektsfaglige spørsmål kan kanaliseres bl.a. til DISforum.

Lokallagene har en bred kontaktflate ut mot medlemmene – mange data- og slektsfaglige henvendelser kommer nok alt i dag til ressurspersoner i lokallagene. Vi oppfordrer medlemmene til å bruke lokallagsvirksomheten til å utveksle erfaringer og gi hjelp til selvhjelp.

Til slutt vil styret rette en stor takk til Kari Nicolaisen for den innsatsen hun har gjort for å holde DISofonen oppe å gå!

For styret i DiS Norge
Tone Moseid
Nestleder



Nytt årtusen – nytt tiår – ny logo

Mye tyder på at vi er på vei inn i en ny tid for foreningen DIS-Norge. Årtusenskiftet og foreningens 10-årsjubileum gir et naturlig utgangspunkt for å fornye oss og ikke minst bli mer synlige. I en slik sammenheng kan vi ikke lenger være bekjente av å ha en gammel floppydisk som vårt varemerke. Det går dårlig sammen med DIS-Norges målsetning om å stå for den beste kompetansen innenfor feltet slekt og IT i Norge. Som en del av prosjektet DIS/2000 utlyser derfor styret en konkurranse blant medlemmene om å lage en ny logo til

foreningen. I DIS-Norges voksende medlemsskare vet vi at det finnes mange kreative sjeler. Grip sjansen!

Styret ber om forslag til logo som fyller disse kravene:

- logoen skal symbolisere foreningens egenart
- logoen må kunne fungere uavhengig av om foreningen ev. skifter navn på et framtidig landsmøte
- logoen skal kunne benyttes i svart-hvitt og eventuelt også tofargetrykk
- logoen skal kunne fungere i både stort format (i utstillingssammen-

heng) og i mindre format (som på brevpapir)

- logoen skal kunne benyttes i webdesign

Styret i DIS-Norge vil vurdere de innsendte forslagene, og vil premiere vinnerutkastet med et gavekort på kr 3.000. Vinneren forplikter seg til å gi avkall på alle rettigheter i tilknytning til logoen, og å overføre disse til DIS-Norge.

Forslagene bes sendt til DiS-Norge, Pb 29 Bryn, 0611 Oslo innen 1. oktober.

Styret i DiS

Hvilket kjønn har din PC?

A language instructor was explaining to her class that French nouns, unlike their English counterparts, are grammatically designated as masculine or feminine. Things like "chalk" or "pencil," she described, would have a gender association although in English, these words were of neutral gender.

Puzzled, one student raised his hand and asked, "What gender is a computer?" The teacher wasn't certain which it was, and so divided the class into two groups and asked them to decide if a computer should be masculine or feminine. One group was composed of the women in the class, and the other of men

Both groups were asked to give four reasons for their recommendation. The group of women concluded that computers should be referred to in the masculine gender because:

1. In order to get their attention, you have to turn them on.
2. They have a lot of data but are still clueless.
3. They are supposed to help you solve your problems, but half the time they ARE the problem.
4. As soon as you commit to one, you realize that, if you had waited a little longer, you could have had a better model.

The men, on the other hand, decided that computers should definitely be referred to in the feminine gender because:

1. No one but their creator understands their internal logic.
2. The native language they use to communicate with other computers is incomprehensible to everyone else.
3. Even your smallest mistakes are stored in long-term memory for later retrieval.
4. As soon as you make a commitment to one, you find yourself spending half your paycheck on accessories for it.

Mikrofilm på CD?

En sammenligning av utviklingen i Norge og i USA

av Knut Egil Hamre

Fra tid til annen blir spørsmålet om mikrofilmer på CD diskutert på DISforum. Erfaringene til de som har kjøpt slike CD-er, synes å være høyst forskjellige. Noen er fornøyd, mens andre hevder å ha mottatt et produkt av svært varierende kvalitet.

Slik gjør vi det her

La oss først se på hvordan opplegget er her hjemme. Etter mottatt bestilling sender Riksarkivet en bekreftelse til kunden, som må underskrive en erklæring om at det overførte materialet kun er til privat bruk, – og at kopiering for salg eller distribusjon til andre mottakere over Internett ikke skal finne sted. RA sender deretter masterfilm(er) til Document Services International DSI (tidligere Danka).

Hos DSI finner man starten på kirkeboken og starter scanningen. Denne skjer automatisk og uten noen form for justering i forhold til kvaliteten på hvert enkelt bilde på filmen. Hvert bilde lagres som en TIF-fil, som tildeles et kryptisk navn som ikke sier noe som helst om innholdet. Dersom man ikke klarer å stoppe scanningen nøyaktig der kirkeboken slutter, fjerner man overflødige TIF-filer før man starter brenningen. På denne måten kan man scanne inn flere kirkebøker som deretter brennes på en eller flere CD-er. (Vanligvis skal det være plass til flere (3-5) kirkebøker på en CD). Prisen må sies å være svært høy, kr. 350,- + mva pr. kirkebok. I tillegg kommer kostnaden pr. CD (kr. 23,- + mva) samt porto/opprykk. I forhold til å kjøpe tilsvarende kirkebok(bøker) på mikrofilm eller mikrokort kan prisen lett blir flerdoblet.

Masterfilmen returneres til RA

uten at DSI lagrer det scannede materialet. Når neste bestilling av samme kilde kommer inn, må prosedyren gjentas, og samme arbeide gjøres om igjen. Dersom dette i stedet ble gjort på en fornuftig og fremtidsrettet måte, kunne RA/DSI etter hvert bygge opp en omfattende database. Brenning av bestilte kilder på CD kunne da gjøres på noen minutter og til en tilsvarende lav kostnad.

For å få glede av CD-en må kunden kopiere filene til sin harddisk og organisere dem på en fornuftig måte, slik at det går an å finne frem i materialet. Dette vil være en omfattende jobb. Det følger ikke noe program med på CD-en for å se på TIF-filene, man må i stedet bruke et vanlig foto-program som for eksempel MS Picture It! eller MS Photo Editor.

Jeg bestilte mikrofilm av kirkebøker på CD 17. februar 2000, men har i skrivende stund (15. april) ennå ikke mottatt denne. Jeg har derfor ingen egen praktisk erfaring med kvaliteten.

I USA gjør man det annerledes

Organisasjonen Heritage Quest (fritt oversatt Søken etter røtter) har et helt annet og gjennomtenkt opplegg. Foreløpig har man satset på å produsere CD-er av folketellingene og fremgangsmåten er følgende:

Masterfilmer blir innlånt fra Nasjonalarkivet og skannet inn, bilde for bilde. Man bruker høyt kvalifisert personell og det ypperste av utstyr som finnes på markedet i dag. Prosessen er kostbar og tidkrevende, men da den bare behøver å gjøres en gang, forventes det at de store investeringene vil lønne seg på sikt. Hver mikrofilm blir brent på en master-CD som får samme nummer som filmen. Det er dermed en smal sak å brenne kopier, og kundene bestiller samme nummer som de er kjent med fra tidligere.

Produktet kalles Family Quest Archives™ Digital Microfilm.

Så langt er folketellingene i hele USA for årene 1790 og 1900 ferdig scannet, og det arbeides med de gjenværende tellingene.

For å finne frem på CD-en leveres et eget program; The Family Quest Archives™ Reader. Det fungerer slik at man i venstre side av skjermbildet får opp en sideoversikt. Ved å klikke på den siden man ønsker å se, får man opp denne på skjermen. Vanlig Windows-scrolling er mulig, men programmet har også andre muligheter for å navigere i kilden.

Når man har valgt siden man vil studere, har programmet muligheter for å forbedre bildet ved å øke lysstyrke og kontrast. Ved å merke et navn eller lignende kan dette forstørres opp til 800%. En meget smart sak er Forstørrelsesglasset der man vil kunne se en utvalgt del av siden, mens resten av bildet forblir uforandret. Størrelsen på forstørrelsesglasset bestemmer man selv.

Noen ganger hender det naturligvis at originalkilden har så svak eller tynn skrift at den er svært vanskelig å tyde. Da kan det hjelpe å konvertere bildet til et negativt bilde, altså hvit skrift på svart bunn. Denne fasiliteten er også innebygget i programmet. Å kopiere valgte deler til for eksempel et slektsprogram er selvfølgelig intet problem. Heller ikke å velge ut en del av siden for å skrive det ut.

Heritage Quest opererer med helt andre priser for sitt produkt enn DSI. Hver CD, som altså inneholder en mikrofilm samt ovennevnte programvare, koster \$14.95 for medlemmer og \$19.95 for andre. For medlemmer altså langt under en tredjedel av prisen DSI skal ha.

Her må det nok innvendes at

Forts. s. 28

Slektsprogram utviklet for norske brukere

av Ole Bjørn Darrud



I en serie artikler vil S&D fokusere på «Slektsprogram utviklet for norske brukere». Vi vil forsøke å gå i dybden og å fokusere på de ambisjoner, ressurser og kundebehov som driver utviklingen av slektsprogram for norske brukere fremover. Vi vil behandle program som har norsk skjerm-dialog og/eller norske utskrifter.

Familie og Slegt

I denne første artikkelen i serien ser vi nærmere på «Familie og Slegt» som utvikles av «Embla AS» i Stavanger. Selskapet ble etablert sommeren 1996, har 3 heltids ansatte som kun jobber med slektsprogram. Stein Inge Haaland er en engasjert leder med ambisjoner ut over det tradisjonelle for norske slektsprogram. Neste versjon av «Familie og Slegt» vil bli en helt nyutviklet utgave som skal erobre Norge, Norden og Europa. Grunnlaget for denne ambisjonen er forankret i god kundekontakt, dyktige medarbeidere og en tro på at slektsforskere etter hvert vil kreve enklere brukergrensesnitt kombinert med dybde og fleksibilitet når det gjelder innlegging av data og forskningsarbeidet.

Embla AS er etablert i en Kunnskapspark i Stavanger. Her har de holdt til i et år og tatt steget fra personlig selskap til aksjeselskap. Stein Inge Haaland er eier og daglig leder i firmaet som nå har 3 heltids ansatte og 9 frilansere. Stein Inge sluttet i en fast jobb for å satse 100% på slektsforskning og data. Han har med salg av aksjeposter og støtte fra SND finansiert eventyret

så langt. Salget av dagens versjon av «Familie og Slegt» bidrar også. Det å være etablert i en kunnskapspark bidrar med et gründermiljø som er godt å ha når utbetalingene er større enn innbetalingene. Selv-tillit er en viktig egenskap i en slik fase og det har Stein Inge i rikt monn.

For at dine ambisjoner skal nås må mange brukere skifte program og nybegynnere vil måtte foretrekke «Familie og Slegt» fremfor andre.

Hvorfor tror du at dette vil skje?

Vi har gjort flere vurderinger og undersøkelser av både det nordiske og det europeiske markedet for slektsprogram. Etter vår vurdering er det nordiske markedet overmodent for et lettkjørt program på en moderne plattform og som støtter de nyeste krav til registrering av kilder, navn og hendelser. Vårt eksisterende programversjon er pr. i dag det eneste norske program med strukturert kildebehandling. Testingen gjort av DIS-Norge har påpekt noen andre svakheter som vi skal tilfredstille i neste versjon.

Først og fremst vil jeg fremheve at den testing og utvikling vi nå legger ned betydelige ressurser i er godt forankret i en sammensatt brukergruppe. Etter min vurdering er suksessen til Brother's Keeper i Norge basert på at det ikke har vært noen reelle konkurrenter tilstede for de som starte og kun trenger et «enkelt norsk program». Hadde det vært et norsk program tilstede med de samme funksjoner som f.eks. TMG eller Family Origins som hadde blitt brukt like mye i kursing osv. som BK ville landskapet ha sett annerledes ut. Det er dette vakuumet vi ønsker å utnytte.

Vi mener vi nå er i ferd med å skape et produkt som vil være med på å bryte ned den frykt mange eldre slektsforskere har for å oppgi skoesken og gå over i et digitalt format.

Hvordan skal du klare å holde på brukerne etter at de har hentet en demo eller betalt første gang?

Vi har allerede i dag en support som våre brukere verdsetter. Vi vil utvikle dette i en riktig balanse mellom hva brukerne betaler for og hva som er «gratis». Vi vil videre ha en tett dialog med brukerne og å videreutvikle programmet med jevnlig oppgraderinger. Fornøyde kunder skal være en grunnsten i arbeidet vårt.

Kan Embla AS leve av det norske markedet alene?

Nei. Ikke med de krav til utvikling og support vi legger opp til og som norske brukere fortjener. Vi innser at det over tid vil komme konkurrenter med noenlunde likt konsept som Embla AS. Vår største trussel er hobby-programmet som distribueres gratis og som tilsynelatende er godt nok for en nybegynner. Her bør DIS-Norge skjerpe sine krav slik at nybegynnere ikke lures av pent innpakke skjermbilder. Skjerpede krav fra DIS-Norge vil bidra til å «rydde opp» i dette markedet og gjøre det økonomisk forsvarlig for seriøse leverandører å satse. Ideelt sett burde de som betjener det norske/nordiske markedet samarbeide om et felles program som har ulike språkmoduler. Også det nordiske markedet er for lite til å leve av når en ser den floraen av tilbydere som i dag finnes. Vi jobber med å skape allianser både på det finansielle, utvikling og på distribusjon i så vel Norden som i Europa. Norges Eksportråd er behjelpelige i denne prosessen.

Embla kan vel ikke fjerne konkurransen fra det norske markedet helt?

Nei. Det å konkurrere med utviklere i USA som har over 1 million brukere å hente penger fra

er tøft. Vi mener nøkkelen ligger i norsk fokus og en tett dialog med norske brukere. Terskelen for å ringe eller sende elektronisk post til et amerikansk supportsenter har vi opplevd som stor. Vi tror på et produkt med en profesjonell kjerne, en enkel dialog med brukeren og markeds/landspesifikk tilpasning/support der det er nødvendig. Dette isteden for massedistribuerte amerikanske program.

Hvor lenge kan Embla utvikle uten å selge?

Vi er avhengige av å få et salgsgjennombrudd for vår nye versjon om ikke for mange måneder. Embla er et privat finansiert selskap som ikke kan utsette en lansering og la medlemmer i en stor organisasjon betale regningen. Vi er i rute med testingen av neste versjon.

Vi ville selvsagt likt om DIS-Norge kunne ta et mer konkret standpunkt i forhold til å støtte et norsk program slik at flere gode

krefter kunne trekke det samme laget i samme retning.

Hvorfor skulle DIS-Norge i så fall velge «Familie og Slekt»?

Hvorfor ikke bygge opp en modell ala DISGEN i Sverige og basere sin støtte på et godt etablert produkt?

Vi er for et tettere samarbeid i Norden og et samarbeid med DISGEN ville vi hilse velkommen. Vårt inntrykk er at utviklingen av DISGEN går tregt og ligger noen år etter den internasjonale utviklingen. Hvilke samarbeidsmuligheter som ligger her vil jeg ikke luften i en åpen artikkel. Hvilke biter av vårt fremtidige produkt som kommer fra hvilke samarbeidspartnere er det vanskelig å spekulere i.

DIS-Norge burde komme ut av sin nøytralitet og bidra til at vi får et skikkelig norsk program som også kan gjøres lønnsomt ved å ha en horisont som ikke stopper på Jomfruland.

Mener du at DIS-Norge skal tvinge alle sine medlemmer til å velge «Familie og Slekt» slik som DIS-Sverige i prinsippet gjør i forhold til DISGEN?

Nei ikke med finansiell støtte eller eierskap til et program, men jeg mener at DIS-Norge kunne stille seg bak et norsk program som tilfredstiller strenge funksjonelle og brukermessige krav. Det er ikke plass for mer enn et slikt seriøst program i Norge. Hvorfor skal ikke DIS-Norge bidra til et vi snart får et skikkelig norsk program?

Vi kan ikke annet enn vente i spenning på om ambisjoner og virkelighet møtes om noen måneder når Embla lanserer neste versjon. Vi ønsker Embla lykke til med satsingen og håper i samme åndedrag at fremtidige brukere blir mange nok slik at den finansielle virkelighet ikke innhenter selskapet. Norge trenger virkelig et godt norsk slektsprogram!

HUSMANN, en kommentar til artikkelen om husmannsvesenet av Arild Kompelien

Slekt og Data 1/2000 har et par artikler som utdyper artikkelen om husmannsvesenet i siste nummer 1999. Denne formen for artikler som gir bakgrunnskunnskap, synes jeg passer bra i bladet.

I etterkant vil jeg komme med et tillegg til Paal Røiris artikkel. Han setter opp ulike tydinger av begrepet husmann. Det er prisverdig å han på denne måten gjør det klart at begrepet ikke er entydig, og setter følgelig opp 6 ulike tydinger. I flere sammenhenger ser det ut å ha blitt min kjepphest at virkeligheten (dessverre) er mer kompleks enn mange har sans for. Mange er ute etter definisjoner av begreper. Det trenger vi, men når man setter på seg skylapper og tror man har fanget alle aspekter ved et begrep i samme definisjon, har man skjønt lite av nevnte kompleksitet.

For å problematisere begrepet, kan jeg nevne en annen betydning av ordet husmann, der begrepet

strengt tatt ikke betyr husmann. Ved studiet av slekter tidlig på 1600-tallet i Solør kan en av og til støte på eksempler på folk som nevnes som husmenn, men når en prøver å se nøyere på dette, ser det ikke ut til å stemme, siden de samme personene noe seinere ser ut til å bli regnet blant bøndene, og hører nærmest til i det øvre sosiale sjiktet innen si bygd. Dette er ingen original oppdagelse siden Aleksander Bugge i si gardshistorie for Våler i Solør er inne på det samme. Også Birger Kirkeby nevner det i en av sine bøker. Men ingen av disse gir noen fyllestgjørende forklaring på fenomenet.

Hos Andreas Holmsen, i boka – Gård, skatt og matrikkel – fant jeg bakgrunnen for denne bruken av ordet husmann. Mulig ble denne bruken av ordet kun nytt i det gamle Akershus len siden man der fra gammelt hadde tradisjon for å utligne skattene etter gardsklasser. Altså, skatten lå på garden, uavhengig av antall brukere. Henviser til ovennevnte bok for den som vil sette seg inn i skattelegginga på

1600-tallet, for de forskjellige distrikter. For å vende tilbake til nevnte husmannsbegrep, siterer Holmsen fra instruksen for Bygningsskatten 1612/13, der man finner ei forklaring.

I instruksjonen heter det: «Och huor heldts paa en gaard fandest Meere end Enn besidenden Landbonde, daa ere den enne Vdj Legdenn for gaarden Jndført och den Andenn Jndschreffuen Wnder husmendz Thittel...»

Oversatt kan dette for eksempel bety at en gard kan være delt i to ved arveskifte. På det gamle hovedbølet sitter eldste sønn. På den andre halvparten sitter en yngre sønn. De bruker like parter, men yngste sønn kan bli nevnt som husmann. Holmsen forklarer dette som en kombinasjon av gards- og personskatt. Eldstemann står som ansvarlig for skatten for hele garden, og ved å føre broren som husmann fanger man opp ham som personlig skatteyder. Men husmann er han ikke etter gjengs definisjon av begrepet.

husmann

En husmanns møte med rettsapparatet

av Rolf H. Bysting



Slektsgransking byr på mange gleder, og av og til også på store overraskelser. På leting etter en person i folketel-linger o.l., riktig fryder du deg når du finner den du er på jakt etter, og kanskje også greier å avdekke noe av livshistorien til vedkommende. Men den var ikke alltid fylt av sol og glede.

Følgende historie om «Ole» forteller ikke bare om en ublid skjebne, men også om rettsvesenets straffeutmåling midt på 1800-tallet.

Som ungkar var Ole dreng i Bratsberg og etter å ha giftet seg ble han husmann. I løpet av en 10-års periode fikk de 6 barn. Familien satt nok i trange kår, for de ble gitt fattigunderstøttelse. I folketellingen året 1865 fant jeg imidlertid bare hans kone og barna. Jeg visste bestemt at Ole levde på dette tidspunkt, men hvor hadde han tatt vegen? Siden deler av etterslekten ble boende i Trondheim, befant han seg kanskje i byen på dette tidspunkt. Folketellingen for Trondheim samme år kunne kanskje gi svar.

Gleden var stor da jeg fant ham, men det forbauset meg at det på samme sted bodde så mange personer tilsynelatende uten familierelasjoner til hverandre. Kunne dette være en form for innkvarteringssted e.l.? Svaret var overraskende. Han var straffange ved «Slaveriet ved Skandsen» i Trondheim.

Hva hadde han gjort som førte ham til Slaveriet? Ved Statsarkivet i Trondheim fikk jeg tilgang til den aktuelle fengselsprotokollen, som i tillegg til signalement fortalte at han i 1850 ble innsatt etter å ha blitt dømt til straffarbeide på livstid. Som sikringstiltak måtte han bære halsring.

Forbrytelsen var: «edeligt for

retten aflagt falskt Vidnesbyrd, samt for forsættlig uriktig Angivelse for Øvrigheden».

I en anmerkning opplyses dessuten at «han har for 1. gangs tyveri været straffet med 15 dagers Fængsel paa Vand og Brød ifølge Underrettsdom i Strinda og Selbo av 1845». Denne opplysningen førte meg over til den aktuelle ekstra-retts-protokollen for Strinda og Selbo, hvor han var tiltalt for «at have i Vinter borttaget mindst 6 – 7 las brendsel av Qvist og Affald som Angelske Stiftelses forpagter havde i høst sammenlagt i Udmark til eget brug. Ligesaa inraporteres han at have i samme Udmark nedhugget og bortført nogle smaae Trær».

En rekke vitner – bl.a. han som hadde lånt ham kjelken – fortalte at de «have i Vinter sett ham komme ud av Marken med Brendsel, dels bærende den, dels trækende den paa kjelke».

Ole mente selv å ha fått tillatelse fra forpakteren til å ta kvist, men denne benektet dette i retten. Vitneutsagnene om at han dels bar eller dro veden på kjelke, sier vel noe om hvilke mengder som lå i «6 a 7 las». Fellingen av de små trærne ble derfor først og fremst bestemmende for straffeutmålingen.

Følgende dom ble avsagt:

«Thi kjendes for ret: Tiltalte bør for 1. ste Gangs begaaet simpelt Tyveri i hensettes paa Vand og Brød i 15 – femten Dage samt utrede alle af Sagen og forhøret flydende Omkostninger efter af Amtet approberede Regninger. At fuldbyrdes efter Øvrighedens foranstaltning under Adferd efter Loven».

Rettsaken

Når og hvordan han sonet denne straffen, har jeg ikke undersøkt nærmere. Så over til den skjebnes-

vangre saken som førte til at han ble dømt til livsvarig straffarbeide. Ifølge domsprotokollen ved Trondheim Byting 1849-53 ble det i 1850 ved «Trondhjems Byskrivercontoir» tatt opp en sak hvor Ole og en sambygding begge sto tiltalt. Retten ble administrert av Byfogden i nærvær av rettsvitner. Domsprotokollen strekker seg over hele 5 tett håndskrevne foliosider, og er for omfattende til å gjengis i sin helhet. Derfor vil jeg her bare trekke frem sakens bakgrunn, tiltalen og sakens utfall.

Det hele startet med en politisak i 1849 mot to handelsmenn, som ble tiltalt for ulovlig salg av brennevin. Både i forhør ved Politikommisjonen og i underretten hadde de begge forklart at de hadde sett at en Stjørdaling fikk fylt opp en flaske med brennevin hos den ene handelsmannen og betalte for denne. Under rettssaken oppsto det uklarheter om de hadde sett at flasken ble fylt, eller om handelsmannen gikk ned i kjelleren og fylte flasken. De var ikke i stand til å navngi Stjørdalingen, og det oppsto sprik i deres forklaringer om bl.a. mannens alder og når på dagen dette fant sted. Retten hadde til slutt ikke tiltro til deres vitneprov, og handelsmannen ble frikjent.

Rettsaken i 1850 kom som en konsekvens av deres rolle i den forrige saken og på Søndre Trondhjems Amts ordre ble de nå tiltalt for «edelig aflagt falskt Vidnesbyrd». Ole ble i tillegg tiltalt for «falsk Angivelse og løgnaktig Forklaring for Retten». Ole fikk neppe gehør for påstanden om at han ikke var klar over at han var tatt i ed, for i rettens kjennelse sies det at begge bør «for edeligt for Retten aflagt falskt Vidnesbyrd» og Ole dessuten «for forsættlig uriktig Angivelse for Øvrigheden» dømmes til straffarbeide i henholdsvis 9 år og 3 mndr.

og for Oles vedkommende i 9 år og 6 mndr. I tillegg måtte de betale påløpte omkostninger og salærer. Den skjerpede straffen for Ole kan skyldes at det var han som anmeldte handelsmannen. Stiftsloveretten stadfestet dommen.

Høyesterett

Saken kom opp for Høyesterett hvor det må ha vært lagt vekt på at Ole hadde fremsatt usannheter under ed, for han ble her dømt til livsvarig fengsel. Han ble innsatt ved Slaveriet høsten 1850. Fengslet førte et detaljert regnskap over hva hver fange fikk utdelt av diverse klær, sko o.l., men den menneskelige side av fangetilværelsen fikk jeg først inntrykk av ved å se i fengselsprestens journal. Presten skriver at Ole etter 15 år i

fengslet var blitt en person med hardt gemytt, men lett av sinn. Han hadde tidligere vært «lidet tilgjengelig for religiøse Forestillinger og ytret ingen Anger». Bare en gang nevner presten at han hadde overlevet hilsener fra kone og barn.

Overfor presten innrømte han senere at han hadde sagt usannheter, men at han var uskyldig dømt fordi han ikke hadde sagt dette under ed. Han hadde vanskelig for å oppnå tillit hos både fengselsledelsen og presten, til tross for at han ga uttrykk for at han angret og var blitt religiøs. Selv hadde han tillit til at Gud ville dømme ham for det han virkelig hadde gjort.

Benådning

I 1868 ble det innsendt benådnings-søknad for ham, og først etter 19 år

ved Slaveriet ble han ved kongelig resolusjon løslatt i 1869, og «forpasset til Hjemstedet i Bratsberg Sogn i Strinden og medgivet Reisepenge for 1 Miil, 6 sh. og i Tærepeng 2 sp.6 sh. Af nye civile Klæder medgivet Trøje, Hue, Tørklæde, og Skjorte, samt før brugte Strømper, Skjorte og Sko».

Barna var forlenget blitt voksne og hadde flyttet hjemmefra. Konen døde 2 år etter løslatelsen, og ifølge folketellingen i 1875 arbeidet han da som gårdskar i Bratsberg.

Det er ikke til å unngå at dette innblikket i Oles skjebne, leder til egne refleksjoner; ikke minst over datidens straffeutmåling sett i forhold til dagens praksis med korte fengslinger, frigang, permisjoner og tidlige løslatelser.

Modemet gir kontakt med internett

av Siri Risset

– en liten boks mellom PC og telefonlinja er etter hvert blitt et vanlig hjelpemiddel i vår teknologiske hverdag. Hva gjør den?

Generelt om modemmet

Mange slektsforskere leter etter informasjon på internett, og vanligst i hjemmebruk er det modem man kobler seg opp med. Flere får nok også etter hvert ISDN, men fremdeles er nok modemmet mest utbredt. I denne artikkelen vil jeg fortelle litt generelt om modemmet, uten å gå i detaljer om selve konfigureringen denne gangen. Det vil variere alt etter hvilket operativsystem og modemtype du har.

Hva er så denne lille rare boksen mellom PC-en og telefonlinjen som lyser og piper og knitrer?

Det finnes enten eksterne eller interne modem. De eksterne bor

utenfor PC-en og er denne omtalte boksen, mens det interne er et kort inne i PC-en din.

Telefonen jobber med analoge signaler mens PC-en har såkalte binære signaler. Derfor må en ha et modem (står for modulator/demodulator) som omformer signalene fra PC-en slik at de kan sendes gjennom telenettet.

I andre enden – hos maskinen du kobler deg opp mot – sitter et modem som omformer datastrømmen fra analoge signaler til binært system igjen.

Modemet sender altså data fra seg og det kan motta data. I tillegg har det feilkontroll slik at det sjekkes om datastrømmen inneholder feil eller mangler data.

Dataene som sendes er delt opp i passe «pakker» som sendes i en jevn strøm. Disse kan komme på avveier, og det må finnes kontrollfunksjoner som sjekker at alle data kommer og datapakkene er gyldige. Hvis noe er feil eller mangler, må datapakkene sendes på nytt.

Oftre er det store mengder data som skal overføres. Derfor har modemer også funksjoner for komprimering, altså sammenpakking av dataene slik at de ikke skal ta så

mye plass. Da går det raskere å overføre.

Skal man velge et internt eller eksternt?

De interne har ingen egen strømfor-syning. Du må montere et kort i en ledig kortplass inne i PC-en. Telefonledningen plugges inn i kontakt på kortet. Det er litt mer plunder med dette, men de er gjerne litt billigere enn eksterne. Ofte er modem og internettabonnement levert ferdig med nye PC-er avhengig av hva som inngår i tilbudet og hva brukeren vil ha. Det er mer og mer vanlig med raske modem, og noe som er verd å merke seg, er at modemmet du har, kan være kjappere enn modemmet hos internettleverandøren. Da kan de få problemer med å snakke sammen, og en løsning er da å justere ned hastigheten på modemmet ditt. Du får da ikke utnyttet kapasiteten maksimalt. (Eller man kan skifte leverandør...)

Bærbare PC-er har også en type internt modem. Det er et lite kort på kredittkortstørrelse (PCMCIA-kort) som settes inn i sin plass i PC-en. Dette lille kortet har en tilkobling

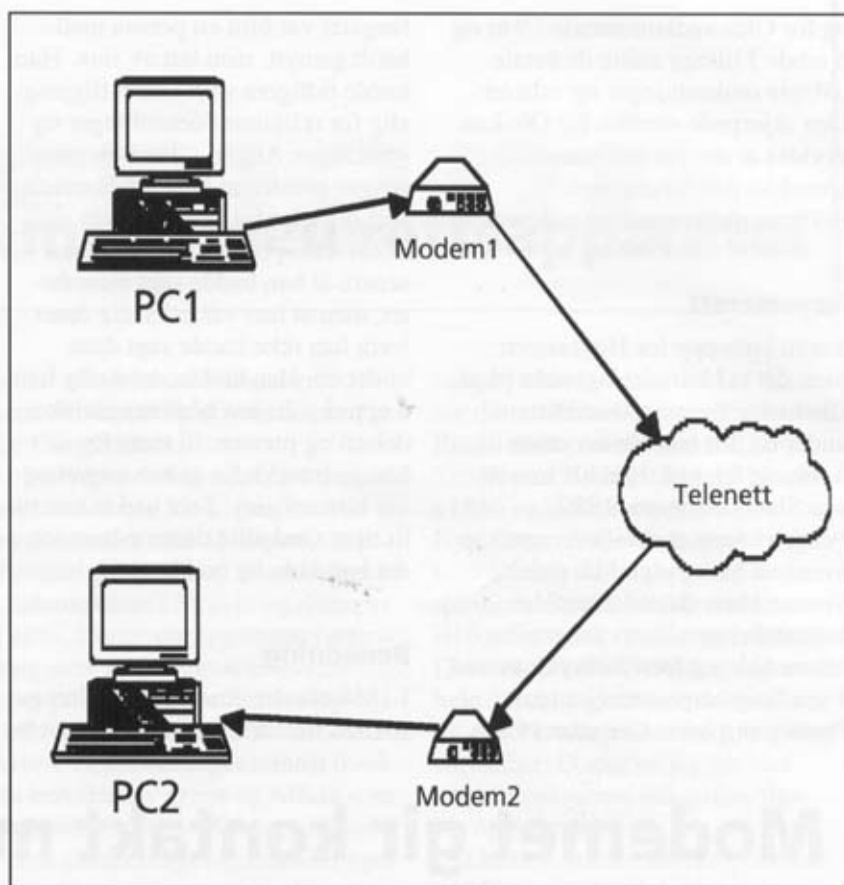
for telefonledning. Forøvrig kan man bruke COM-porten på bærbare også til å koble til eksterne modem her.

Du har kanskje hørt om kryptiske begreper som f.eks. V90 i forbindelse med modemer. Det er navnet på en internasjonal standard for kommunikasjon, og alle nye modemer bruker denne. Standarden sier bl.a. hvor raskt modemene kan kommunisere. Teoretisk er 56 kbps mulig for å motta data. Å sende går senere, 33 kbps. (kilobits pr sekund).

En annen standard er K56FLEX.

Merk at også mange nye modeller kan sende fax.

Windows (nye versjoner) kan gjenkjenne modem. Har du koblet til modemmet og starter opp Windows, vil den oppdage det og gå videre i prosessen med å fullføre oppsettet. Hvis ikke Windows gjenkjenner det, må det installeres såkalte drivere. (Driver er et lite program som gjør at utstyr kan snakke med operativsystemet) Drivere følger gjerne med (bør følge med) når du kjøper modemmet.



Figur 1. PC-er i kommunikasjon via modem

PC 1 ringer opp PC 2 og sender sine digitale signaler inn til modem1. Dette omformer til analoge signaler og sender det ut på nettet. Analogt signal mottas av modem 2 som omformer til digitale og sender inn mot PC2

Eksempel på modemtyper i salg

Priser varierer fra forhandler til forhandler. Er her bare eksempler plukket fra nettsider til ulike leverandører. Der hvor mva ikke er anmerket er det enten inkludert i pris eller ikke oppgitt/uklart informert på nettsidene.

Fabrikkat	Modell	Pris	Internt	Eksternt
3COM	Sportster 56k Voice Faxmodem Already Upgr. to 56k	1.162,35		x
	33.6k Sportster Winmodem PC Card	1.205,40		x
	Courier Dual Standard/NO 56K ext NT9xWi	2.619,90		x
	Megahertz 56K International PC-card	1590,- +mva	(PCMCIA)	
	Sportster Win modem PC kort	1430,- +mva	(PCMCIA)	
Zyxel:	Omni 56k (56K Modem med RS232 grensesnitt)	959,40		x
	Omni 56k plus (56K Modem med RS232 og USB grensesn)	1.057,80		x
LASAT	LASAT WSQ56	595,-		x
CYBERIA	CYBERIA 56KV90 /Voice/Fax/Data)	795,-		x
Dynalink	Dynalink 1456VQC PCMCIA	1240,- +mva	(PCMCIA)	
Coml	COM 1 MC220 (4 i 1)			
	PCMCIA modem/ISDN/GSM	1890,- +mva	(PCMCIA)	
Dynalink	Dynalink56,6 analogt internt modem PCI.6	390,- mva	x	
	Dynalink V1456VQH – internt ISA	570,-+mva		
	Dynalink V1456VQH – internt	370,- +mva	x	
	PCI (Data/Fax/Voice)			

Forsøker du å finne aner i andre land?

Eirik Nord og Jean-Pierre Soulère har kikket litt rundt på internett for å forsøke å få en oversikt over hva som finnes av kilder i andre land. Forsøke, fordi dette edderkoppnettet som er kjent under så mange navn, nettopp oppfører seg som ett edderkoppnett: utviklingen går videre, ikke bare dag for dag, men time for time. Vi fant mye av det mange kjenner fra før, men tror også at noe av dette er ukjente ting for mange. Vi tar derfor ikke med folketellinger og andre velkjente norske steder i denne omgang, men begynner med å lese om :

Samene

Vi fant ikke så mye i antall, men desto mer interessant var det å lese på
<http://home.sol.no/~arneng/sami/index.htm>
hvor du kan lese en slektshistorie.

Danmark:

Dansk demografisk database omfatter 4 forskjellige baser som oppdateres regelmessig:

Folketellinger 1787 – 1916:

<http://ddd.sa.dk/KIPLINK.HTM>

Utvandrerarkivet 1868 – 1903:

<http://users.cybercity.dk/~ccc13656/dk/archives/archives.htm>

Invandrerhistoriske databaser:

<http://ddd.dda.dk/immibas/htm/immibaslink.htm>

Dannebrogsmænd:

<http://ddd.dda.dk/dannebrog/htm/dannebrog.htm>

Vi oppdaget også at danskene tenker litt butikk i den forstand at man kan kjøpe for eksempel folketellinger og utvandrerdata på cd-rom.

Arkivbutikk finner du på:

<http://ddd.sa.dk/arkivbutik.HTM>

Sverige

Svenske kirkebøker fant vi på:
<http://www.genline.se/index.htm>
Svenskene har også landsarkiv som du finner på
<http://www.dis-aros.se/2/arkiv.htm>

Eller hva med det som ifølge egenreklamen er verdens eneste dagsavis for slektsforskere, nemlig nettavisen **Røtter**:
<http://www.genealogi.se/>

Anbytarforum kan være et fint sted for den som søker i Sverige:
<http://genealogi.aland.net/discus/>

Finland

er et naboland som man kan bryne seg på, siden mye går på finsk. Vi fant allikevel mange svenske sider og kan råde til å starte med:
<http://www.genealogia.fi/sve/indexr.htm>

hvor vi fant: Släktforska i Finland – är det möjligt?

Island

Denne fantastiske øya som ligger langt der ute i havet, er nok ikke Europas tettest befolkede land, men har noen adresser som kan gi resultater:
<http://genforum.genealogy.com/ice-land/>
<http://www.ismennt.is/listi.htm>

Færøyene

Vi fant ikke mye, men Færøyene Nasjonalarkiv er omtalt på engelsk på:
<http://www.sleipnir.fo/nataarc.htm>

Turen fortsetter videre vestover til USA med sine mange velkjente steder og noen som kanskje ikke er så kjente:

The Genealogy homepage:

<http://www.genhomepage.com/>

Family search:

<http://www.familysearch.org/>

Lutheran online:

http://www.aal.org/LutheransOnline/Gene_Ex/

Directory of Genealogy Libraries in the U.S.

http://www.greenheart.com/rdietz/gen_libs.htm

Eirik Nord

Frankrike:

Kildematerialet (Kirkebøker, historiske kilder 'pergament' = arkiv fra notarius publicus', osv.) som eksisterer i Frankrike, er omfattende og hovedsakelig å finne i Fylkesarkivene (**Les Archives Départementales**, på folkemunne = AD). Ødeleggelsene etter den andre verdenskrig har heldigvis kun berørt noe få av disse arkivstedene (St Lô, Normandie). For mer spesifikke ting finnes det også Arkiv for hæren, Arkiv for sykehusene, Arkiv for innvandrerne.

Men av erfaring vet jeg at det ofte er nok å begynne på de Kommunale arkivene (**Les Archives Communales** = AC) som man finner på rådhusene i hver landsby. (Obs: noen har, av mangel på personale eller lagringssted sendt alt som de hadde til AD'ene). Det er en fordel med disse AC'ene; det er verken begrensning i tid eller antall for antall kirkebøker som man kan konsultere. Det er ikke uvanlig at arkivene har kirkebøker som starter rundt 1650. Som eks. kan jeg nevne at i den lille landsbyen (2.800 innb.) hvor jeg kommer fra, starter kirkebøkene i 1596. Dersom du skal starte forskning av

dine røtter i Frankrike, er det viktig et du lærer deg å kjenne fylkesnumrene, fordi det er rundt disse kodene at alt fungerer (t.o.m. mailing listene).

Slektsforskning (Généalogie) har de siste ti årene hatt en rivende utvikling. Det er blitt en av de største hobbyene, med de farlige konsekvensene som det kan ha for manipulering av originale kilder.

Aktiviteten på Internett er mange-doblet, og de fleste franske Web-sidene er nå tospråklige (fransk og engelsk).

En god start på Internett kan være: www.es-conseil.fr/pramona/outils.htm

Der kan du søke etter bestemte steder, eller koder for de franske departementene. Du vil finne et verktøy som «Brumaire», noe à la «Dage» for å konvertere datoene som ble innført under den franske revolusjonen. Du kan også finne navnene på kommuner/ steder som har endret navn eller har forsvunnet over tid.

www.webhome.infonie.fr/jomave/archives.html (kun fransk)

Adresser over alle tilgjengelige arkiver som finnes i Frankrike og Monaco med deres åpningstider, telefon, faks osv.

www.caid.net/entraide (siden er på fransk, men henvendelsene kan gjøres på mange språk)
Gratis hjelp for slektsforskere, fra undersøkelse på A.D.-ene til oversettelse av dokumenter

www.karolus.org (10 språk å velge mellom!) en omfattende server hvor man finner opplysninger om det meste og linker til huguenot-opplysninger

Ikke glem

www.cyndislist.com/france.htm

(engelsk) En «omfattende» side med linker til nesten alt du ønsker deg av land som har vært under fransk styring (kolonier). Den har også en link til

www.familysearch.org/sg/Lg/french.html

som gir deg råd om hvordan du skal skrive brev på fransk til de forskjellige institusjonene som du kan støte på under din forskning.

Prøv også www.genealogie.com/rech-fr/calrep-e.html

Eller

www.genealogie.com/index.html

Sider laget av Denis Beauregard, en fransk kanadier som har vært en pioner i slektsforskning i sitt land og i Frankrike

Frivillige og organisasjoner har lagt mange av kirkebøkene «online» på nettet, men dette ble gjort uten sentralstyring og strukturer med det resultatet at basene har masse forskjellige fasonger og er strødd over hundrevis av sider.

Et eksempel:

www.genactes.org (fransk-engesk) søkbar base om NOEN franske kirkebøker i Frankrike (per departement/kommuner)

Fylkesarkivene har begynt å legge sine kirkebøker på CD, men jeg har ennå ikke funnet noen sider som gir en oversikt over dens aktivitet og status.

Belgia:

For de av dere som er franskkyndige eller de som ønsker det, kan jeg sende (per E-mail) en fin oversikt laget av Michel P. Vanwelkenhuyzen for å hjelpe slektsforskere som ønsker å finne opplysninger i Belgia.

I teksten vil du finne:

- en liten historisk innføring i belgisk «Etat-civil», Folkeregisteret, som viser hvordan det er blitt påvirket av de forskjellige folkeslagene (tysk, flamsk, fransk)
- hvor arkivene finnes i Belgia og hva de heter,
- diverse «nødvendige» linker: belgisk telefonkatalog, adresser til diverse arkiver, Universitetsbiblioteket i Brussel etc.

I søk etter linker til «on-line» søkbare databaser har jeg ikke funnet noe. Det nærmeste jeg kom, var www.ufsia.ac.be/genealogy/wallonia.htm for den fransktalende del av Belgia eller www.ufsia.ac.be/genealogy/wallonia/wallonia.htm

Den nyttigste adressen jeg fant :

[/Members.xoom.com/janssen_BE/genealogy/BLE-archives/arch.html](http://Members.xoom.com/janssen_BE/genealogy/BLE-archives/arch.html)
Siden inneholder linker til arkivene i Wallonia (fransk del), Flandern (nederlandsk del) og arkiv i Nederland.

Nederlandsk del av Belgia:

Dersom du har aner fra disse områdene, kan du søke på følgende adresse. Ved treff får du angitt hvor du kan finne kildene som handler om disse familienavnene.

www.archiefnet.nl/indeuk.htm

(Centraal Bureau voor Genealogie), i den engelske versjonen prøv valget «The CBG catalogue»

Mailing lister:

Prøv «subscribe» i emnefelt i mailen din på denne adressen Belgium-roots-l-request@rootsweb.com eller digest modus med Belgium-roots-l-request@rootsweb.com

Det finnes også:

Huguenots-wallons-europe-l-request@rootsweb.com eller digest modus med d-request istedenfor

Hjelpelister:

Helpist.org/ble/index.shtml

Jean-Pierre Soulère

Etterlysning:

HOLTES fra Kongsberg
For nederlandsk slektsforsker søker jeg opplysninger om

Peder Andreas Holtes,
født 8. mars 1794 på Kongsberg. Han var sjømann.

I Nederland fikk han etterslekt, som fremdeles bærer hans slektsnavn.

Peder Andreas Holtes var sønn av Andreas Peter Holtes og hustru Martha Maria NN.

Vet du noe om denne slekt, vær vennlig å ta kontakt med

Bert Holtes,
wop.weite@wxs.nl
eller

Jan M. Keus
jmk@ah.telia.no

Jordfestelse – jordpåkasting

av Hilgunn Pedersen

På Disforum var det i vinter en liten diskusjon om hvorvidt det var nødvendig eller ønskelig å ha med dato for «jordfestelse» når begravelsesdato var tatt med. Argumentet var at dette skjedde jo samtidig likevel. I dag er det riktig, men det var slett ikke tilfelle før.

For meg er det viktig å få med begge deler. I eldre tid, som jo er der vi mest befinner oss når vi bedriver slektsgransking eller historieforskning, var jordfestelsen viktigere enn selve «nedsettingen i jord». I bygda der jeg kommer fra (og de fleste andre steder utenfor byene) var det vanlig med «lekmannsbegravelser» (uten medvirkning av prest), mens vi hadde en særskilt høytidsdag om sommeren – Jordfestelsesdagen – da presten kom og holdt gudstjeneste og jordfestet alle som var begravd i løpet av siste år. Skikken holdt seg levende til langt ut på 1960-tallet, da bedre kommunikasjoner gjorde det mulig å ha presten med i de fleste begravelser. Jeg ser av kirkebøkene at det ble holdt særskilte søndager med «massejordfester» i tilknytning til vanlig gudstjeneste. Det var, i hvertfall i mitt område i Nordland, mange små «avlastningskirkegårder» som lå på holmer og øyer, og det ble ikke ansett som vesentlig med geistlig deltakelse når kisten skulle settes ned. Selv opplevde jeg at vi dro av gårde, bare familien (foreldre, besteforeldre, søsken) og gravla mine småsøsken som døde i hhv. 1947 og 1949. Bestefar sang en salme og leste noen «ord» og vi ba Fadervår sammen. Så enkelt var det. HØYTIDEN var når det ble «Revelsøydag» om sommeren – den dagen presten kom og «sendte sjela til himmelen» som det ble forklart oss.

Da var det først vanlig gudstjeneste i skolehuset på fastlandet (dette ligger flere mils sjøvei fra soknekirka), deretter dro menigheten ut i båter og steg i land på øya der kirkegården ligger. Etter klokking, salmesang og tale gikk så presten etter graveren fra den ene nye graven til den andre og foretok jordpåkastingen oppå hver grav, mens de pårørende flokket seg rundt.

Andre har fortalt om en hul stav eller trelur som ble satt ned i graven mot kistelokket, nettopp med dette for øye at «jordfestelsen» – påkasting av tre skuffer jord skulle treffe kistelokket. Slike trelurer pleide å ligge i hopetall inne i redskapshuset eller klokkeårnet på kirkegården.

Hva er jordpåkasting eller som tidligere kalt, «jordfestelse»?

Å kaste jord på liket, seinere kisten, er en gammel tradisjon som skriver seg fra før-kristen tid, særlig i de germanske land i Nord-Europa. Grekerne og romerne betraktet begravelser-seremonien som en religiøs plikt. De trodde at skyggen av en «ubegravet» måtte flakke omkring i 100 år, det var derfor nødvendig at de i det minste kastet 3 håndfuller jord på liket for å skaffe avdøde fred. I vår kristne tid ble det skapt myter om gjengangere og avdøde som ikke fikk fred i graven, og derfor ble denne seremonien så viktig. Den skulle hindre at de døde «gikk igjen», derfor ordet «jordfestelse». I dag heter det jordpåkasting og er en velsignelse, en påminning om hvor vi kommer fra, hva vi er og hvordan det skal gå oss videre i det evige liv. Men til tross for at jordpåkastingen skjer med bibelske følgeord, så har den ingen bibelsk begrunnelse og er heller ikke kjent i noe kirkesamfunn uten-

for Norden. Flere prester innrømmer at de har problemer med å forstå akkurat dette.

Tradisjon omkring begravelser

– *«Og når et menneske dør, skal vi føre legemet hans til kirken og gravlegge ham der, og sjelen skal presten overgi i Guds hånd.»*

(Fra en preken fra 1200-tallet)

Til alle tider har døden vært mystifisert og troen på et liv etter døden har vært levende, jfr. våre hauglegginger og båtbegravelser fra hedensk tid. Paralleller kan trekkes til andre kulturer og religioner.

Ved innføring av kristendommen ble mange av de hedenske skikkene beholdt, bare gitt nytt innhold. Åsatroen satt dypt inne, og det var ikke nok å rive hovene og bygge kirker. Derfor var det viktig for kirken å kreve at alle som døde, ble gravlagt i innvigde kirkegårder.

Lovverket og inntekts-systemet

For å sikre en offentlig registrering av begravelser ble det i 1646 vedtatt en kongelig forordning om at presten skulle foreta en slik jordpåkasting, seinere ble det lovfestet i Reformatsen eller Ordinanten (Kirkeritualet) for Danmark-Norge i 1685.

«Presten skal tre gange kaste Jord paa Kisten med en Skuffe og sige: Af Jord er du kommen Til Jord skal du blive Af Jorden skal du igjen opstaa».

Denne handlingen kan bare utføres av en prest. Skulle presten delta i begravelsen og forestå både «Liigtale» og «Jordfæstelse» så kunne han forlange en klekkelig avgift. På 1600-tallet var denne avgiften så tyngende at folk her så

Forts. s. 25

Norsk lokalhistorisk institutt og slektsforskinga

av **Hans P. Hosar,**
fungerande leiar
for NLI



NLI er ein forskingsinstitusjon, eit rettleiingsorgan og eit dokumentasjonssenter innan lokalhistorisk verksemd. Blant dei viktigaste oppgåvene er å hjelpe til med å kvalitetssikre bygdebøker, som ofte er offentleg finansierte mangemillionprosjekt. «Bygdebøker» leier raskt tanken over til slekthistorie. Men har folka på NLI eigentleg greie på slikt, og kan dei vere til noko hjelp for dei som er hekta både på slekt og data? Har med andre ord slektsforsking nokon plass i NLI sine interessefelt, verksemd og tenestetilbod?

Interessefeltet og verksemda

Svaret på spørsmåla i ingressen er ja og nei.

Slektsforskinga har ein plass i interessefeltet til instituttet på den måten at den inngår som ein viktig del av bygdeboklitteraturen, nemlig i det som tradisjonelt blir kalla gards- og ættesoge. Slegt som fenomen er eit viktig emne også i den generelle bygde- eller byhistoria, det vil seie historia til lokale einingar på ulike nivå over garden, bruket, bustaden og familien. Eit konkret utslag av denne erkjenninga var NLI-seminaret i 1997 med tittelen Slegt og lokalsamfunn, jf. seminarrapport utgjeven som bok i 1998.

Derimot kan det ikkje seiast at slektsforsking står i fokus ved instituttet i den forstand at vi ser det som vår oppgåve å hjelpe til med utarbeiding av ætte- og stamtavler, reine slektsbøker og liknande. Vi kan heller ikkje skryte av å ha spesialkompetanse på feltet blant våre nåverande tilsette. For NLI kan

slektsforsking berre bli eitt av fleire hjelpefag for det som er vårt fremste formål – å fremje den gode analysen og den folkelege framstillinga av «heile» historia til småsamfunn frå bustad/gardsnivået over grend og bydel til bygdelag, by og kommune og opp på det regionale planet.

Men som eit såvore hjelpefag inngår slekthistorisk relevante aktivitetar i den ordinære verksemda til NLI. Mest direkte tyder det at vi arbeider med kjeldemateriale og metodespørsmål som også har interesse for slektsforskarar. Til dømes gjev vi ut kjeldeutgåver. Dei mest nyttige for slektsgranskingsformål er venteleg Skattematrikkelen 1647 (17 fylkesband), Norske kongebrev 1660-1703 (7 band) og Lover om offentlig skifte i Norge (samling av lovtekster, forskrifter o.l.). Dessutan lagar vi kjeldeoversyn og vegleiarar til arkiv, samlingar, elektroniske oppslagsstader og så vidare. Seminara våre vil også ofte ha tema som har direkte interesse for slektsforskarar. Alt dette vil ein finne oversyn over på heimesida vår på internett, eller ved å vende seg til instituttet.

Kva kan NLI gjere for deg?

Publikasjonane våre og heimesida er ein del av det tenestetilbodet instituttet kan gje slektsforskarar og anna publikum. Frå heimesida vår er det lenker til ei rekkje institusjonar og kjeldebaser som kan hjelpe ein til å kome vidare i granskingsarbeidet. Vi arbeider med å utvide vårt eige tilbod på internett, først og fremst ved å leggje ut kjeldeutgåver, men dette kjem nok til å ta noko tid. NLI har knytta til seg eit eige edb-utval som består av Finn Borgen Førsund, Arnfinn Kjelland og Ståle Dyrvik (<http://www.hist.uib.no/nli/>).

Utvalet si oppgåve er å gje råd om bruk av edb særleg i samband med gards- og slekthistorie. Mellom anna redigerer dei eit lokalhistorisk diskusjonsforum på internett.

Ein direkte service tilbyr NLI ved å halde instituttbiblioteket ope for publikum. Det har god og oppdatert dekning på lokalhistorisk litteratur frå heile landet – bygdebøker, byhistorie og periodika. I tillegg kjem annan fagleg relevant litteratur, derunder handbøker og andre oppslagsverk. Bøkene er dessverre ikkje til heimlån, men einkvar er hjarteleg velkomen til å nytte seg av biblioteket og lesesalsplassane her hos oss på kvardagar 0900-1500.

NLI – historikk, organisasjon og formål

Norsk lokalhistorisk institutt er ein institusjon under Kulturdepartementet. Verksemda starta opp i 1956. Da hadde det som den gongen heitte Landslaget for by- og bygdehistorie (i dag Landslaget for lokalhistorie, LLH) lenge arbeidd for å få oppretta instituttet. Formålet var å ta seg av den faglege rettleiingstenesta som til da hadde vore drive i Landslagets regi mellom anna ved deira to faste konsulentar Lars Reinton og Andreas Holmsen.

Første styraren for NLI var Rolf Fladby. Etter han overtok Harald Winge i 1986. Sidan Winge døyde i fjor, har NLI vore utan fast leiar. Men ny instituttleiar vil bli tilsett i løpet av hausten.

NLI flytta i 1978 inn i den nye Riksarkivbygningen, etter tidlegare å ha hatt eit par ulike tilhaldsstader i Oslo sentrum. Inneverande år flytta instituttet tilbake til sentrum, til Kronprinsens gate nr. 9.

Styret for NLI består av fem personar oppnemnde av Kulturdepartementet. Følgjande instansar skal vera representerte: LLH, Norsk historisk forening, Norges Museumsforbund, Riksarkivaren og dei tilsette ved instituttet.

Formålet for NLI lyder etter vedtekene: «Norsk lokalhistorisk institutt har som formål å fremje lokal- og regionalhistorisk arbeid i heile landet. Det skal gje råd og rettleiing til aktørar innafor lokal og regional historie, skal drive eiga forskning og stimulere til forskning, og skal fungere som nasjonalt dokumentasjonssentrum for lokalhistorie...»

Instituttet har fem faste stillingar, av desse instituttleiar, to vitenskaplege medarbeidarar, ein førstesekretær og ein konsulent med bibliotekarutdanning.

To gonger i året kjem meldingsbladet vårt Kringsjå ut, distribuert gratis til ca 3000 adressatar. Ein kan kome på utsendingslista ved å vende seg til instituttet. Bladet blir også lagt ut i fulltekst på internett. Publikasjonane frå NLI kan tingast hos Akademika, postboks 84 Blindern, 0314 Oslo, tlf. 22 85 30 80 eller gjennom NLI. Bestillingar kan sendast elektronisk t.d. via NLI si heimeside.

Slektsforskerseminar

Slekts- og lokalhistoriske dager i Bergen 16. og 17. september 2000

Sted: Aktivitetshuset Støpeskjeen, Fabrikkveggen 6, 5059 Bergen

Åpningstider: Lørdag 16/9 kl. 10–18, Søndag 17/9 kl. 11–17

Inngang kr 20,-

Slektsforskerseminaret i Bergen 2000 er et samarbeidsprosjekt mellom DIS-Hordaland og Norsk Slekthistorisk Forening. Prosjektet er også en del av Kulturbymuseet Bergen 2000 og Kulturdagene på Årstad.

Det blir foredrag omkring følgende temaer (med forbehold om endringer/justeringer):

Norsk utvandringshistorie
v/ Yngve Nedrebø (Statsarkivet i Bergen)

Bergens borgerskap på 1720-tallet. En systematisk oversikt
v/ Tore H. Vigerust (Oslo)

Kriterier for valg av slektsprogram
v/ Ole Bjørn Darrud (Oslo)

Overformynderiet og skiftene som kilde
v/ Knut Geelmuyden (Statsarkivet i Bergen)

DIStreff
v/ Alf Christophersen (Oslo)

Den manglende lekken? Mellom diplomatariet og kyrkjeboka
v/ Geir Atle Ersland (Historisk Institutt, UIB)

Digitalarkivet
v/ Jan Oldervoll (Historisk Institutt, UIB/Digitalarkivet)

Ætt og slekt i høymiddelalderen
v/ Sverre Bagge (Historisk Institutt, UIB)

Slektsforskerstorg med ulike organisasjoner/institusjoner. Følgende er foreløpig klare:

Embla med «Familie og Slegt» Webhuset med WinFamily	DIS-Norge / DIS-Hordaland Statsarkivet i Bergen	Norsk Slekthistorisk Forening PCer med Internett tilgang
Muligens Sigmund Bårdvik med WinSlegt (Dersom programmet er ferdig.)		DIStreff
Muligheter for å se på ulike slektsprogrammer	Åsane Historielag Slektsforskning Årstad, Askøy, mm	Bjørn Davidsen

- Arbeidsgruppa for tyske og øvrige kontinentale aner holder møte klokken 1700 på lørdagen
- Har du noe interessant å presentere på en stand så kan du kontakte oss via seminarets hjemmeside.
- Kafé vil finnes i arrangementslokalet, hvor man kan få kjøpt forfriskninger, kaffe/te og enkel mat.
- Tilkomst fra Bergen sentrum: 5-10 min med buss. Linje 60 (Bønesringen over Fjøsanger) stopper like utenfor lokalet. Andre busslinjer som kjører over Inndalsveien, Fjøsangerveien eller Bjørnsøns gate kan også benyttes – da med maks. 5 minutters gange fra bussholdeplassene.

- Vi kan formidle overnatting på Radisson SAS Hotel Norge (Ole Bulls plass) eller Radisson SAS Royal Hotel Bergen (Bryggen). Prisen er 695 for enkeltrom / 795 for dobbeltrom.
- Sjekk seminarets hjemmeside for oppdateringer: www.disnorge.no/nsfdis2000

Arr.komité:
Norsk Slekthistorisk Forening v/ Jo Rune Ugulen
(Tlf. 56 30 26 19) og Tore Hermundsson Vigerust
DIS-Hordaland v/ Einar Balle og Terje Emil Skrolsvik

forts.fra side 23

seg nødt til å sende bønneskift til Kongen i København: (1622, fra almuen i Lødingen prestegjeld)

«... beklager vi oss, fattige Almue, over at vi ikke har Anledning til at nyde godt af Ordinanten, for naar en Bonde eller hans Hustrue dør, da maa den Efterladte give Præsten en Ko eller en Nordenmark i Udfærd, – selvom der er stor Fattigdom»

Presten hadde ingen lønn av det offentlige, men måtte forsørge seg selv ved gårdsbruk og evt. handel i tillegg til de avgiftene han tok imot

for sine tjenester. Det var særskilte satser for dåp, innledning av barselkoner (kvinnen var uren etter fødselen og måtte «renses» i kirken), vigsel, og som nevnt «utferden» eller jordfestelsen. Etter at konfirmasjonen ble innført på 1740-tallet, måtte det betales avgift for denne også. Et slikt skattesystem kunne slå hardt ut for de mindre velstående. De rikeste kunne fortsatt bestille messe eller «Likpreken» over sine døde som da kostet ekstra, og mange betalte for «jordfestelse» også for personer som var kommet bort på sjøen, altså uten kiste og grav. Hvordan dette praktisk ble ordnet, er ukjent.

Av kirkebøkene ser jeg at mange er blitt begravet, men slett ikke alle er blitt «jordfestet». Det kan være av økonomiske grunner, siden de fleste jeg har funnet er av fattigfolk og lavest på rangsstigen. Etter at prestene fikk fast lønn et stykke ut på 1900-tallet, ble dette skillet borte. Nå er det imidlertid valgfritt om en ønsker kirkens seremoni ved begravelsen. Det er kommunen som forvalter gravstedene.

Kilder:
Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder Oslo 1956.
Jan P. Hagberg: Død – uten brodd. Oslo 1977
Kirkebøker for Lødingen 1775 – 1878, 1879 – 1925
Mikrofilmet materiale fra Statsarkivet i Trondheim.
Informanter: Konrad Naustvik, Magnus Pettersen, Nils D. Nyberg m.fl.

Eilert Sundt

Eilert Sundt og det Norge han fant

av Finn Holden



Den første samfunnsforskeren i Norge, Eilert Sundt, forsket gjennom 20 år på 1800-tallet på forholdene i det norske samfunn, hvordan folk levde, på områder som dødelighet, sedelighet og renslighet. Hans funn vil ha stor interesse for slektsforskerne.

Slekt og Data har nå i et par nummer hatt generelt historisk stoff, både om husmennenes kår og nødsår på 1740-tallet. Denne artikkelen er ikke ment som en anmeldelse av en god bok, Bodil Stenseths biografi «Eilert Sundt og det Norge han fant». Formålet er i stedet å gjøre alle medlemmene oppmerksom på Eilert Sundts arbeid og redegjøre for noen trekk av samfunnet i midten av forrige århundre slik han fant det. Hans forskning omfattet mesteparten av det norske samfunn: Beretning om Fante-eller Landstrygerfolket i Norge (1850), Dødeligheten i Norge. Bidrag til Kundskab om Folkets Kår (1855), Giftermaal i Norge (1855), Sædeligheds-Tilstanden i Norge (1857), Røros og Omegn (1858), Pipervigen og Ruseløkkbakken. Undersøgelser om Arbeidsklassens Kår og Sæder i Christiania (1858), Ædrueligheds-Tilstanden i Norge (1859), Haram. Et Exempel fra Fiskeri-Distrikterne (1859), Bygnings-Skikken paa Landet i Norge (1862), Husfliden i Norge (1867), Renligheds-Stellet i Norge

(1869). En imponerende innsats!

Store Norske Leksikon skriver om ham: «Sundt var en banebryter for sosiologisk kartlegging av bonde- og arbeiderklassens levestandard, en skarpsindig og saklig forsker, og samtidig brennende for folkeopplysning og sosiale reformer. Han var redaktør av Folkevennen 1857-66, stiftet Oslo Arbeidersamfund 1864 og var meget virksom i Folkeopplysningsselskapet. Han er vårt første store navn på samfunnsvitenskapenes område, og i befolkningslæren er «Eilert Sundts lov» (om variasjoner i fødselskullene med visse mellomrom) av stor betydning. Hans skrifter hadde stor innflytelse på realismens forfattere.» (1981)

Det er viktig for oss slektsforskere å vite mest mulig om det samfunnet våre aner levde i. Eilert Sundt gir oss mye av denne kunnskapen. Vil vi ikke gå til originalverkene, kan de to hovedverkene om hans liv og arbeid, H.O.Christophersen: Eilert Sundt. En dikter i kjensgjerninger (1962) og Bodil Stenseths nyutkomne bok, gi oss mye kunnskap. Eilert Sundt kan kanskje dessuten gi oss konkret informasjon om noen av våre aner. Mer om det siste til slutt.

Det er allment kjent at Eilert Sundt var vår første samfunnsforsker, noen kaller ham vår første sosiolog. Han var utdannet teolog med glimrende karakterer, men valgte samfunnsforskning i stedet for prestegjerningen. I rundt 20 år, fra 1850 til 1870, reiste han rundt og stilte nærgående spørsmål til høy og lav om sedelighet og renslighet, om arbeidsvilkår, sengesikker og matsikker.

Eilert Sundt hadde ingen samfunnsfaglig metode og tradisjon å bygge på i sitt arbeid. Han stilte spørsmål om alt mulig og systema-

tiserte stoffet etter hvert. Han skrev selv: «Det var som om jeg sto ute på marken og hadde gitt meg til å telle stjernene på himmelen» (s. 127).

Det Norge han fant

I tiden 1801-1850 var det inngått 416 667 giftermål, og ekteskaphyppigheten viste store svingninger i denne perioden. Han undersøkte endringene for å finne årsakene; skyldtes de «materielle forhold som næringsveienes skiftende konjunkturer, skiftende helsetilstand, krig og fred?» (s. 152) Han fant det som senere er blitt kalt Sundts lov, at svingningene kommer i bølger på rundt 25 år etter alderssammensetningen i befolkningen, som svingningene i vannet fra høyfjellet. «Tenk deg en femti mil lang elv som har sine tilløp fra et vidstrakt snebedekket høyfjell. Vinteren igjennom vil elven flyte med en jevn og temmelig liten vannmengde. Men når våren kommer og sneen smelter på fjellet, vil tilløpet bli større og vannmengden i elven i dalen vil stige. Et plutselig væromslag med usedvanlig sterk sommervarme et år vil også føre til større vannmengder enn vanlig. Tenk deg nå fremdeles at det langs elven med fem miles mellomrom er oppreist merkestenger som kan måle vannstanden. Når vannet flommet ned fra fjellet, ville vannstanden stige. Hvis strømmen løp en mil i timen, ville det gå nøyaktig fem timer mellom hver gang stigningen viste seg ved neste stang.» (...) Lovmessigheten som styrte ekteskaphyppigheten var som en naturlov. Den var upåvirket av enkeltmenneskets holdninger og forhold i menneskelivet. Sundt testet oppdagelsen sin på et rikt innsamlet muntlig materiale» (s.153). De mange konkrete personeksemplene som Sundt gjengir, skiller

ham fra andre samfunnsforskere.

Boken om sedelighetstilstanden inneholder mange opplysninger om nattefrieri, den skikken i bondesamfunnet Sundt reagerte sterkest på. Han nevner hvordan tjenestefolk på gårdene ofte sov i fjøset. Bonden syntes det var praktisk hvis det skulle skje noe med dyrene om natten, tjenestefolkene at det var godt å slippe oppsyn av bonden og matmor om natten. Derfor hadde mange fattigfolk barn sammen før de ble gift. Dette kan vel også forklare det vi ser i kirkebøkene noen ganger, at trolovelse, bryllup og barnedåp kommer som perler på en snor.

Mange slektsforskere har lest beskrivelser av gårdene i skiftene og blitt slått av at våningshuset kalles «stuen». Sundt redegjør for utviklingen i bygningshistorien, fra ett hus, «stuen» som både var kjøkken, soveværelse, arbeidsrom, dagligstue og storstue, og gikk over til å bli «ildhuset», mens bonden bygde ny stue og stabbur. Mann og kone kranget ikke om hvor skapet skulle stå, bygningsskikken hadde bestemt plasseringen av bord, benker, skap og senger. Sundt forteller om livet i røykovnstuene og utviklingen fra åpent ildsted til kakkelovn og peis ved veggen.

Løsøre

I skiftene finner vi korte eller lange lister over familiens klær. Sundt beskriver bondens, bondekonas og tjenestefolkenes klær.

Tjenestefolkene skulle ha «fulde klæder» i lønn av husbonden: to skjorter, en av lerret og en av strie, et par hele hoser, en kjole eller frakk og en bukse av ufarvet vadmél, men knapper måtte han betale selv. Likeså hvis han ville ha fargede vadmelsklær. Sundt forteller ikke så mye om tjenestejentenes tøy. Kanskje var det upassende å spørre dem

Ellers kan Eilert Sundt være pågående nok. «Selv om han vet husmoren blir forlegen når en fremmed besøker stuen før hun har rukket å feie og pynte, har han kommet uanmeldt. Han har til og med dristet seg til å slå opp sengen for å studere klærne. Han har gått konen og mannen inn på livet for å se hvor



«Eilert Sundt var en liten vever mann med et svart, sterkt hår og med en meget fremstående munn. Det var som om han alltid hadde noe han ville ha frem, noe han ville tale til alt folket om. Det siste var jo også tilfelle, han var folketaler i meget høy grad, ikke bare fordi han hadde evnen til det, men fordi han var så levende interessert i alt som kalles folkets kår.» Olaus Arvesen.

«Hans store blå øyne var stadig granskende, spørrende og spekulerende. Han så nøyaktig i all sin granskning og så inngående i detaljen. Det minste, som ingen andre la merke til, kunne for hans fantasi spille hovedrollen.» Bjørnstjerne Bjørnson.

ren stakken hennes er og hvor hvit skjorten hans er.» (s. 288)

I skiftene ser vi hvor lite sengetøy og gangtøy anene hadde, overbredsler som skinnfell, åklær og fjærdyne, ett eller to laken. Lopper og lus i sengetøyet ble kverket ved å legge to plagg mot hverandre på snøen. Kulden over og under drev kryptet inn mot midten. Når plaggene ble revet fra hverandre, kunne loppene feies eller rystes av.

Gaffel og tallerken

Ofte mangler gaffer i skiftene. I Sunnfjord spurte Sundt om hvorfor det var praktisk å spise uten gaffel. Svarene fra familien var: «Ett er nå at det vil ta mer tid. (...) For eksempel når vi skal skrelle poteter. (...) Jeg skulle visst skrelle dobbelt så fort med fingrene. Nå kan det vel komme av at jeg ikke er vant med gaffel. Men jeg minnes fra da jeg tjente i byen, at når konsulen hadde liten tid og ropte etter maten, kunne jomfruen kaste gaffelen og si: – Å, vi får ta med fingrene for å få potetene fort ferdige. (...) Og så måtte

det tallerkener til, når vi spiser sild. Jeg vet ikke om silden ville bli så godt rensket, hvis vi ikke brukte fingrene. Det skulle tid til å vaske opp tallerkenene, foruten at de koster penger.» (s. 302) Hva gjorde de med den renskede silden når de ikke hadde tallerkener? Den ble lagt på et flatbrødstykke sammen med poteter og et flatbrødstykke. Husmoren kokte ofte uskrellede poteter sammen med den saltede fisken, da sparte hun brensel, tid og salt til potetene.

I Elverum fikk Sundt vite at bonden og håndverkere fikk gaffel og tallerken til måltidene, mens tjenestefolk og arbeidere spiste silden på tradisjonell måte. «Sundt så med sympati på det å spise uten gaffel. Sammen med den gamle tarvelighet, skriver han, praktiseres skikken med at alle i husholdet spiser sammen – og ber bordbønn sammen, både før og etter måltidet.» (s. 304)

Ung bonde og eldre enke

En av mine 8 tippoldefedre giftet

seg 24 år gammel med en enke på 46. Han hadde overtatt en liten gård, hun var en barnløs enke uten gård. Hvorfor giftet den unge bonden seg med en eldre, fattig enke? Eilert Sundt gir ett svar, som jeg gjengir i teksten om tippoldefar, ikke som Forklaringen, men som en mulig grunn:

«Eilert Sundt registrerer at det var svært vanlig at unge fattige gutter giftet seg med atskillig eldre kvinner. På spørsmål om dette får han svaret: «...når en gutt sådan tænker på at forandre seg (dvs. gifte seg), så må han se til at finde en, som kan stelle vel både i huset og i fjøset, og det er da let at skjønne, at en ungdom af en jente, som ikke har været videre i tjeneste, har ikke så meget lag på sligt som den, der længe har stået under en god madmoder.» Det nevnes så eksempel på en husmannssønn som skal overta bruket etter faren som var enke-mann, og som ønsker en kvinne med «rigtig godt lag på kreatur-stel og alt andet». Eilert Sundt: Om giftermål i Norge, Kristiania 1866, 3. utg. Oslo 1992, s. 240-241.»



forts. fra side 15

opplegget med en mikrofilm = en CD har sine negative sider, særlig når det gjelder kirkebøker. Størstedelen av de mikrofilmer av norske kirkebøker som er produsert opp gjennom årene, inneholder som kjent kirkebøker fra flere sogn. Når en kirkebok i mange tilfelle begynner på en film for å slutte på neste, innebærer dette at man må kjøpe to mikrofilmer for å dekke en enkelt kirkebok. Dette problem unngår man som kjent om man i stedet satser på mikrokort, og samme metode bør anvendes når det gjelder CD.

Leveringstiden i USA er kort, CD-sendes samme dag den bestilles. Opplysningene om den amerikanske måten å jobbe på er hentet på

<http://www.heritagequest.com/genealogy/CD-ROM/html/digital.html> og det må derfor tas forbehold om at informasjonen er korrekt.

Hva kan DIS gjøre?

Det er innlysende at et grundig arbeide med innscanning en gang for alle, for siden å lage kopier enkelt og billig, er den eneste fornuftige løsning. Men er det mulig å forandre inngrodd praksis her på berget? Eller er DSI's monopolstilling opplest og vedtatt for all fremtid?

Høsten 1999 foreslo jeg på DISforum at DIS-styret burde ta opp med RA hvordan rutineene kan forbedres og vi som slektsgranskere kan få bedre service. Jeg nevnte i

den forbindelse at DIS måtte kunne bidra med både penger og ekspertise for å gi oss et bedre produkt. Det ble opplyst på DIS-forum at det ville bli holdt et møte mellom RA og DIS, men senere kunne Alf Christophersen i samme forum opplyse at «RA har ikke lov til å motta slik støtte fra utenforstående». Avslaget vil vel, dersom det ikke omprøves, måtte tolkes slik at samarbeidet RA/DSI skal fortsette uforandret. Som brukere må vi dermed fortsatt nøyes med et kvalitetsmessig mindreverdige produkt til en svært høy pris.

Etter min mening kan ikke DIS godta et slikt resultat, og styret bør ta nye initiativ i saken. Det finnes flere alternativer, eller kombinasjoner av alternativer:

- RA bygger opp en egen organisasjon etter svensk mønster (SVAR) og overtar selv all fremstilling av film, mikrokort og CD. Da dette krever store investeringer i utstyr, burde DIS, etter min mening, kunne bidra med midler til innkjøp/drift av et slikt anlegg. Som gjenytelse burde DIS kunne oppnå en betydelig rabatt på kjøp av mikrofilmer, mikrokort og CD-er til sine medlemmer.
- DIS bygger opp et eget anlegg i konkurranse med DSI. Jeg er overbevist om at det blant medlemmene finnes kvalifiserte personer som kunne delta i arbeidet, gjerne mot en viss godtgjørelse. Med aktiv markedsføring er jeg overbevist om at våre medlemmer, og etter hvert også medlemmer i historielag etc. vil bestille sine CD-er gjennom DIS.

- RA innleder samarbeide med Heritage Quest. Her er det igjen flere muligheter, som spenner fra å gi organisasjonen i oppdrag å lage master-CD-er, til å benytte deres ekspertise og programvare til å bygge opp tilsvarende muligheter i Norge.

Tiden er etter min mening kommet til sette spørsmålstegn ved det tette samarbeidet mellom RA og DSI. Hvis RA mot formodning ikke ønsker noen forandring, bør saken tas opp på politisk nivå. Det bør kanskje også undersøkes om DSI's monopolstilling er i tråd med EØS-reglene? Vil styret i DIS-Norge ta opp hansen på vegne av sine medlemmer som ønsker å dra nytte av den tekniske utviklingen?

Ætten – det livsviktige fellesskapet

Mange mennesker
Nære og fjerne slektninger
Samhold i fortid, nåtid og fremtid
Samhold mot det som truer
Samhold i arbeid
Hjelp og støtte

Skader du en, skader du alle
Hevn er alles plikt
Forfedrene er alltid der
De ser og følger med
De krever offer
De bringer fruktbarhet og fred

(tekst funnet på en utstillingsvegg
i Storhamarlåven-museum)

Kolofon	2
Leder	3
Vedtekter for DIS-Norge	4
Referat fra landsmøte i DIS-Norge 2000	6
Nytt styre	8
Innflytteren – lokalsamfunnet og dets historie	9
Ja til selvbestemt lokallagstilknytning	10
DIStreff i ny og bedre utgave	12
Styrets svar på DISforum- debatten i tilknytning til årets landsmøte	12
Välkommen til Linköping	13
DISofonen har fullført tjenesten	14
Nytt årtusen – nytt tiår – ny logo	14
Hvilket kjønn har din PC	14
Mikrofilm på CD	15
Slektsprogram utviklet for norske brukere	16
En husmanns møte med rettsapparatet	18
Modemet gir kontakt med internett	19
Forsøker du å finne aner i andre land?	21
Jordfestelse– jordpåkasting ..	23
Norsk lokalhistorisk institutt og slektsforskninga ...	24
Slektsforskerseminar	25
Eilert Sundt og det Norge han fant	26
Innhold	29
Etterlysninger	30
Telefonliste til styret og administrasjonen	32
DIS-arrangementer Norge rundt	33
DIS-lokallagene	35

Etterlysninger



Portrettene som brukes til illustrasjon av Etterlysninger er tilfeldig valgte, og er ikke bilder av etterlyste slektninger.

Etterlysning 4/2000 Kristiansand/Thisted, Jylland

Min faders slægt kommer fra egnen omkring Thisted i Thy, Nordjylland.

Mit problem er følgende:

Min ane no. 1476 Niels

Christensen Morsing (død 1716)

og hans hustru Maren Jensdatter Krog får sammen 5 børn, hvoraf

en, nemlig Didrik Nielsen født

1678 i Thisted, skulle være blevet

gift med en norsk pige ved navn

Benthe Rollech (om det er stavet korrekt ved jeg ikke), idet der ved

skiftet efter hans faders død i 1716,

står at Didrik var død og hans datter

Marie Cathrine Didriksdatter

6 år, skulle arve og at hun

var hos sin moder Benthe

Rollech i Christianssand i Norge.

Mit spørgsmål er så om

Marie Cathrines dåb

kan findes og Didriks

død, samt evt. Didriks

vielse til Benthe Rollech

og hvem hun var?

Jeg er medlem af DIS-Danmark og min adresse er følgende:

Bent Christensen

Bredgade 69

7441 Bording

Tlf. 86 86 19 41

E-mail: bc.bording@private.dk

Hjemmeside:

<http://w1.1868.telia.com/~u186800413/Index.html>

Etterlysning 5/2000 Norge/Danmark

Jeg søger en formentlig norsk anes oprindelse: Ole Roaldsen

Wanswig, født ca. 1755, blev

18.01.1792 gift i Garnisons danske

kirke, København. Han var da aft-

jent soldat, var tjener og var i 1801

«Markeur» i Det Danske og Norske

Selskab i København, som var sam-

lingssted for frisindede og digtere.

Hvis det er mig tilladt, vil jeg gerne

herigennem takke den anonyme

person, som reagerede på min efter-

lysning i Slegt og Data nr.1, 1999,

ved at sende mig adressen på en af

de nulevende efterlyste og derved

skaffe mig kontakt til min slægts

norske gren.

Jørgen Kaarsberg

Jakob Knudsens vej 11

DK 3460 Birkerød

Danmark

Medl.nr. 8078

Etterlysning 6/2000 Porsgrunn/Oslo

Nils Zachrisen Monrad Wright

født 29.6.1865 i Vestre Porsgrunn,

død 5.5.1936 i Oslo. Han var kolo-

niahandler, fullmektig.

Gift 1. gang 3.11.1889 med Malla

Hansen født 23.4.1865 i Kristiania.

Tre barn

Gift 2. gang med Aagot som først

var husholderske hos Nils og

Malla. Ingen barn.

Nils var sønn av:

Eilert Bernhard Wright født

16.4.1834 i Vestre Porsgrunn, død

29.7.1908 i Porsgrunn av hjerte-

lammelse, og 1. hustru Inger

Caroline Christiane Monrad født

11.10.1835 i Porsgrunn. død

5.10.1873 i Porsgrunn. Deres grav-

sted, Vestre Porsgrunn kirkegård.

Malla var datter av: Kornmaler

Christian Hansen og Martha

Olsdatter.

Spørsmål:

Når og hvor døde Malla Wright,

født Hansen. Det sies at hun døde

av tuberkulose i 1903-04 og da

bodde på Grefsen i Oslo. Men

ifølge kirkebøker og skiftevesenet

for Kristiania så døde hun ikke der.

Hva var pikenavnet til Aagot, gift

Wright? Når og hvor ble hun

født/døde hun/giftet hun seg med

Nils Z.M.Wright. I følge skifteve-
senet for Kristiania døde hun ikke i
1912, 1913 eller 1914.

Paul Linaae Wright født

18.10.1868 i Vestre Porsgrunn,

gravlagt 30.10.1943 i Oslo.

Gift 20.6.1908 med Elisabeth

Hellesø født 19.4.1876

Paul var sønn av Carl Olaus

Wright født 27.11.1831 i

Porsgrunn, død 6.2.1900 i

Kristiania, gravlagt på Nordre grav-

lund i Kristiania, gift med

Marianne Linaae født 29.9.1833 i

Porsgrunn, død 8.9.1896 i

Porsgrunn, gravlagt på Østre

Porsgrunn kirkegård.

Iflg. adressebok for Kristiania

bodde Paul i 1899 sammen med sin

far i Ruseløkkvn 50. Han var da

reisende. Han bodde så flere år i

USA. I 1912 bodde han i

Uranienborgvn 4 og arbeidet i sko-

fabrikken «Frem»

Spørsmål: Når døde Paul Linaae

Wright, hvor ble Elisabeth født, når

og hvor døde hun?

Navn på deres barn, fødselsdatoer,

dødsdatoer, ektefellers navn, fød-

sels- og dødsdatoer.

Finnes det etterkommere etter dem,

som lever i dag?

Bror av Paul het Jørgen Linaae

Wright, født 23.12.1863 i Vestre

Porsgrunn. Han var kontormann,

agent. Han står senest i adresseboka

for Oslo i 1920-21 med adresse

Idunsgt 2.

Spørsmål: Når og hvor døde Jørgen?

På forhånd takk!

Etterkommere eller andre som kan

gi svar på mine spørsmål.

Skriv til

Wenche Grinaker Wright

Åsensvingen 2A

0488 Oslo

Meld.nr. 8531

Etterlysning 7/2000 Strømsø (Drammen)/Århus i Danmark

Efterlyser aner til min tip-tip-oldefar Hattemager **Svend Høymark**, født ca 1763, gift i Moss 18/10 1795 med **Aase Catrine Thomasdatter**, født ca 1774
Deres barn: Johan, født 3/9 1796 i Moss, Karen Laurentis, født 5/10 1797 i Moss, Elisabeth Helene, født 10/12 1799 i Moss, Nicoline, født 27/2 1803 i Moss, Karen Laurentia, født 31/7 1806 i Strømsø (Drammen), **Lars**, født 28/6 1811 i Strømsø, Ulrica, født 8/8 1814 i Strømsø.
Hattemager **Lars Høymark** var min tip-oldefar. Han kom fra Norge i 1835 og fikk borgerskap som hattemager i Århus i 1836. (Han kaldte seg Høimark i Danmark) Han hadde hattemager-værksted på Lille Torv 4 i Århus. I Folketelling 1870 bor **Lars Høimark** med familie stadig på adressen, og på første sal bor en familie med samme efternavn, nemlig **Johannes Ludvig Høimark** søn af skomager **Johannes Høimark** i Randers.

Kan **Svend Høymark** være sønnesøn av presten **Christian Christensen Høymark** fra Harridslev i nærheten av Løkken?. Han var født 29.12.1722, gift med **Birgitte Hansdatter**, født 1726. Jeg ved at minst to av prestens sønner dro til Norge fra Fladstrand, det nåværende Frederikshavn.
Den ene, **Morten Wilhelm Høymark**, født 1771 i Harridslev, død 1854 i Randers, var krigsråd i Oslo og siden bagermester i Randers, gift med **Anne Pedersdatter Stagnæs**, født 2.8.1763 i Strømstad
Sønn: Bagermester i Randers **Johannes Mortensen Høymark**, født 16.1.1815, død 19.2.1884 i Randers, gift med **Anne Rasmusdatter**, født 1805
Sønn: **Johan Ludvig Høymark**, født 15.7.1839 i Randers, gift med **Johanne Kirstine Schmidt**, født 5.4.1842. De har i 1892 og 1893 bodd oven på i huset der **Lars Høymarks** enke boede (på Lille Torv 4 i Århus)

Leif Høimark
Engvang 4
Skive
Danmark
E-post: con1682@vip.cybercity.dk
Medl.nr. 11102

Etterlysning 8/2000 Østerdalen/Canada

En venn av meg, **Ken Jorgenson**, bosatt i Canada, har aner i Østerdalen (bl.a. Rendalen) og Gudbrandsdalen (bl.a. Ringebru). Han har stor interesse av å vite om det finnes slektninger i Norge og ev. kunne få kontakt med noen av dem. Ken's farfar var **Johan Jørgensen**, f. 14. desember 1863 i Rendalen. Han var gift med **Dina Andersen**, f. 2. desember 1861 i Hedeveiken(?). Ken's farfars far var **Jørgen Jonsen Myttingsødegården**, f. 1830 i Ringebru.

Ken's farfars mor var **Kirsti Pedersdtr. Nysveen**, f. i Storelvdal 1822.

Kirsti og Jørgen ble gift i 1863 og overtok gården Nysvea. Jørgen Johnsen døde i 1875.

Kirsti og Jørgen hadde flg. barn:

1. Johan, f. 1863, (Til Canada)
2. Ragnhild, f. 1865
3. Marta, f. 1867
4. Emilie Kristine, f. 1868
5. Inga Tomine, f. 1868
6. Ole, f. 1873
7. Jørgen Karl, f. 1874. (Til Amerika)

Trolig flyttet også flere av søskene over Atlanteren, kanskje alle. Etter at Jørgen døde, ble Kirsti gift med **Martinus Pedersen** fra Buen. De fikk 4 barn:

1. Paula Marie, f. 1881
 2. Isak, f. 1883
 3. Kristine Olga, f. 1884
 4. Martinus, f. 1886.
- Familien reiste til Amerika i 1901.

Dette er det jeg har fått vite om min venns aner i Norge. Jeg regner med at det er mange som arbeider med slekter i Hedemark og Oppland. Kanskje er det noen som har funnet ting som kan ha interesse for min canadiske venn. Ken bor i Ontario og representerer en stor familie/slekt i Canada, så det er nok mange «ontarionere» som stammer fra Østerdalen og Gudbrandsdalen.

Hilsen Inge Waksvik
Grimestadstranda 25
3145 Tjøme
Tlf: 33 39 12 07
e-mail: ingew@vf.telia.no
Medl. nr. 7673

Etterlysning 9/2000 Børsa/Hasselvika

Er det noen som har opplysninger om Rianslekta fra Børsa? Min oldefar het **Johan Rasmussen Rian** og flyttet til Hasselvika hvor han ble gift med min oldemor, **Berit Brevik**. De fikk 16 barn. Hans far het **Rasmus J. Rian** og hans mor het **Marit Larsdatter**. Dersom noen kan fortelle meg mere om familien er jeg svært takknemlig.

Kari Torvik
7112 Hasselvika
telefon 73 85 41 63
Email: k-torvik@online.no
Medl.nr. 8832

Etterlysning 10/2000 Trondheim

Jeg håper noen kan hjelpe meg med å finne min bestefar og hans aner. **John Pollonda Fleitscher** ble født i Bakklandet, Trondheim, 14.2.1900. Hans far het **William Fleitscher** og skal ha vært bonde i Bakklandet. Hans mor vet vi ingenting om. John Pollonda Fleitscher giftet seg med min mormor i 1924, da var han bosatt i Oslo. Det var gift i 3 år da han døde i Oslo 1927.
Jeg kan ikke finne hverken ham eller hans far i noen av de registre jeg har søkt.
Håper noen kan hjelpe meg

Turid Fleitscher Skånvik
Bjørnheimveien 2D
1086 Oslo
Epost: turid.skaanvik@c2i.net
Medl.nr. 10085

Etterlysning 11/2000 Seljord

Via Internet har jag kontakt med en norsk/svensk canadensare, som har bett mig om hjälp för att finna nu levande ättlingar till sin farmor. Hennes namn var **Gro Halvorsdotter**, född 30.9.1843 i Seljords församling, Telemarken. Gården skulle heta Netten. Tacksam få höra från någon som kan ge upplysningar

Jan Rehnberg, DIS-medlem i Sverige
Bovallstrandsgatan 16
416 74 Göteborg, Sverige
epost: jan.rehnberg@swipnet.se





Slekt og Data har
fått oversendt de
etterfølgende
etterlysninger fra
Fylkesarkivet i
Sogn og
Fjordane, post-
boks 27, 6861

Leikanger, att:

Oddvar Natvik

Epost:

Oddvar_Natvik/Sffarkiv@sffarkiv.no

Etterlysning 12/2000 Stavanger

J. Tonks etterlyser opplysninger om
sin oldefar

Otto Jacobsen (han kalte seg
Otto Jacobsen Lee), født
1838, i Gulen, Sogn og
Fjordane emigrerte til Chile
med sin kone Fredrika, og
en av deres sønner Otto
Henry Lee ble født i
Valparaiso i 1867.

Senere ble Otto fiske- og
hummerhandler i Grimsby,
England.

Han døde 52 år gammel i
Stavanger, 4.12.1890. Hans kone
ble antagelig boende i England.

Otto hadde følgende søsken:

Annanias, Anne Helene, Peder,
Johanne og Marthe.

Spørsmål: Hva døde Otto av?

Finnes et dødssertifikat?

J. Tonks

Epost:

Oddvar_Natvik/Sffarkiv@sffarkiv.no

Etterlysning 13/2000 Hornindal

**Jon Bentsen Hjell og Lokris
Andersdatter Lyngvoll** (f.1829)
gifta seg 1855 i Hornindal.

Dei fekk 15 barn og emigrerte til
Amerika 2.6.1875.

Spørsmål: Navn på pikeborn fødd i
dette ekteskapet?

Eldbjørg Helset

Epost: eldbj-h@online.no

Etterlysning 14/2000 Norge/USA

Presten Andrew A. Bergland

(Bergeland), født 14.10.1880 i

Blooming Prairie, MN, død

24.1.1950 i Butler, SD, gravlagt i

Big Stone, SD, veteran fra 1.

verdenskrig, oldefar til Lynn

Fauth (etterlyseren)

Han var sønn av **Peter**

Bergeland som døde i

1904 i LaQuiParle, MN.

Spørsmål: Hvor i Norge og
når ble Peter født, når emi-
grerte han.

Han giftet seg i Ossian, Iowa i

1873 med **Karie Fatlund?**, født i

Etne 15.1.1846, død 27.2.1925 i

Dawson, MN. Karie emigrerte til

Amerika i 1871 og bosatte seg i

Ossian.

Andrew giftet seg i Dawson, MN,

1899 med **Martha Otilde Winge**

som døde 1960 i Madison, MN.

Hun var et av åtte barn, født før

1887 i Goodhue County, MN av

Peter og Gjertrude Greisdatter

Winge.

Familien flyttet vestover og bosatte



seg i Cerro Gordin, som antagelig
er i LaQuiParle, County, MN. De
hørte til LaQui Parle lutherske
Hauge kirke.

Ole Greison Winge med familie
var medlemmer i Hauge kirken.

Spørsmål: Er Ole far til Gjertrude?

Lynn M.Fauth

Thousand Oaks, California

Epost: lynnfauf@gte.net

Etterlysning 15/2000

Christopher Fossum, født ca 1752
i Norge

Han var slagter på Vesterbro i

København.

Da han blev gift nævnes det, at han
har været garder til fods.

Han må være hvervet en gang
omkring 1770, men det kan jo være
sket i København.

Jeg har forstået at Fossum er et

meget almindeligt stednavn i

Norge, så selve navnet ikke kan

bruges til så meget. Er der mon

mulighed for afgangslister, der for-

tæller om en Christopher, der er

reist til København omkring 1770,

måske allerede omkring 1765.

Jeg ville være meget taknemlig

for henvisninger til muligheder der

kunne hjælpe mig videre.

Ib Brusendorff

Kulsviervej 94B

DK-2800 Lyngby, Danmark

Tlf: (45) 45 88 23 81

Epost: dko3247@vip.cybercity.dk

Telefonliste til styret og administrasjonen 2000/2002

Navn	Tillitsvern	Adresse	Postnr./sted	E-mail-adresse	Telefon
Jan Eri	Leder	Reverudåsen 55A	1341 Slependsen	jan.eri@protector-group.no	67 55 96 97
Tone E. Moseid	Nestleder	Sandbakkveien 38	2020 Skedsmokorset	toneem@online.no	63 87 30 05
Per Stein Håklev	Kasserer	Vestaveien 46	1476 Rasta	phaaklev@online.no	67 90 65 48
Norun Klettum	Styremedlem	Tyrstubbveien 19	0687 Oslo	klettum@online.no	22 76 06 10
Lars Nygaard	Styremedlem	Gravdalsveien 12H	0756 Oslo	lnygaard@chello.no	22 52 29 97
Vidar Øverlie	Styremedlem	Tornefjellveien 2	4056 Tananger	oeverlie@online.no	51 69 80 89
Kjell Helge Moe	Styremedlem	Mosoddveien 7C	2619 Lillehammer	khmoe@start.no	61 26 42 62
Lars Løberg	Styremedlem	Jensmessveien 20	0376 Oslo	bringl@online.no	22 13 79 64
Dagfinn Ugelstad Larsen	1. varamedlem	Lundeby	1640 Råde	dularsen@online.no	69 28 11 16
Rolf B. Holte	2. varamedlem	Blålyngveien 1	8200 Fauske	rolf.holte@isk-tv.no	75 64 38 83
Terje Pettersen	3. varamedlem	Nordåsvegen 9	6014 Ålesund	pettersen@go.telia.no	70 15 15 69
DIS-NORGE kontoret:		Postboks 29, Bryn	0611 Oslo	dis-adm@online.no	22 26 66 77
Åse K. Wethal Holen	Kontorleder	Odalsgate 51B	2003 Lillestrøm	wethal@sol.no	63 81 27 49

DIS-arrangementer Norge rundt

Møteaktiviteter i DIS-Norge og underordnede lokallag

AUGUST

■ onsdag 16. august kl 19:00

Bergen
Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6
DIS-Hordaland avholder
Slektsgranskertreff

■ mandag 21. august kl 19:00

Arendal
Salongen, Kilden
DIS-Aust-Agder arrangerer medlems-
møte

■ lørdag-søndag 26-27 august

Linköping, Sverige
Föreningen DIS
Tema: Svenska Släktforskar dagar 2000

SEPTEMBER

■ Lørdag 2. september, Arendal

Myramessa kl 10.00-19.00
DIS-Aust-Agder deltar på Myramessa

■ tirsdag 5. september kl 18:30

Kristiansand
Statsarkivet
DIS-Vest-Agder arrangerer medlemsmøte
Tema: Slektsprogram. Vi ser på hva som
har skjedd på programvarefronten
det siste året.

■ onsdag 6. september kl 18:00

Molde
Molde videregående skole
DIS-Møre og Romsdal

■ onsdag 6. september kl 18:00

Oslo
Riksarkivets kantine
DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte

■ torsdag 7. september kl 18:30

Trondheim
Rostenhallen ved City Syd
DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlems-
møte.
Kr 20 for medlemmer, kr 30 for andre
Tema: Slekstema: Hvordan finne
slektingene i USA?
Datatema: Billedbehandling

■ torsdag 7. september kl 20.00 – 22.00.

Bodø
Bodin kirke
DIS-Salten slekthistorielag avholder
medlemsmøte
Tema: Bodin kirkested og området rundt

■ mandag 11. september kl 18:30

Tananger
Tananger Ungdomsskole
DIS-Rogaland nettgruppe arrangerer møte

■ mandag 11. september kl 19:00

Haugesund
Havnaberg Eldresenter
DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte

■ mandag 11. september kl 19:00

Porsgrunn
Osebakken videregående skole
DIS-Telemark arrangerer medlemsmøte

■ tirsdag 12. september kl 18.30 – 21.30

Tønsberg
Flykaféen
DIS-Vestfold avholder medlemsmøte
Foredragsholder: Inge Rian, John
Ludvigsen
Tema: Slekstema: Mynter/myntenheter
mål, vekt etc. I vår leting i gamle
dokumenter ser vi stadig gamle måle-
enheter som mange av oss har problemer
med å «oversette» til dagens måle-
enheter. Det vil være nyttig i vår slekts-
forskning å ha bedre kjennskap til dette.
Foredragsholder: Inge Rian
Datatema: Hjemmesider m. oppstart av
«brukergrupper» v/ John Ludvigsen
Se også URL:
<http://www.disnorge.no/vestfold/medlsmte.htm#vf16>

■ lørdag 16. september.

Bergen
Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6
DIS-Hordaland arrangerer
Slektsgranskerhelg
Tema: DIS-Hordaland arrangerer en
slektsgranskerhelg i samarbeid med
Norsk Slekthistorisk Forening.
Dette vil bli «større» arrangement med
foredrag/stands, slektskafe, etc.
Se egen anmeldelse i dette nummer av
Slekt og Data

■ lørdag 16. september kl 11:00

Skjeberg
Skjebergsløtten bibliotek
DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte

■ onsdag 20. september kl 19:00

Bergen
Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6
DIS-Hordaland avholder
Slektsgranskertreff

■ lørdag 30. september kl 10:00-17:00

Sola kulturhus
DIS-Rogaland DIS-Rogaland arrangerer
slektsgranskerdag i Rogaland
Tema: Slektsgranskerdag i Rogaland med
foredrag, slektsorg, utstillinger, kafeteria
mm. Alle er velkomne. Se egen anmel-
delse i dette nummer av Slekt og Data.

OKTOBER

■ tirsdag 3. oktober kl 18:30

Kristiansand
Statsarkivet
DIS-Vest-Agder arrangerer medlemsmøte
Tema: Innvandring: Statsarkivar Bråstad
tar for seg temaet innvandring.
Han har jobbet en del med innvandringen
fra Sverige, og vil se på kilder og teknik-
ker for å finne våre aner i utlandet.

■ torsdag 5. oktober kl 18:00

Oslo
Riksarkivets kantine
DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte

■ torsdag 5. oktober kl 18:30

Trondheim
Rostenhallen ved City Syd
DIS-Sør-Trøndelag arrangerer
medlemsmøte.
Kr. 20 for medlemmer, kr 30 for andre
Tema: Hvordan lage en slektsbok.
Utskrifter fra slektprogrammer

■ torsdag 5. oktober kl 20:00

Bodø
Bodø bibliotek
DIS-Salten slekthistorielag avholder
medlemsmøte
Tema: Lokalhistorisk tema

■ mandag 9. oktober kl 18:30

Tananger
Tananger Ungdomsskole
DIS-Rogaland nettgruppe arrangerer møte

■ mandag 9. oktober kl 19:00

Haugesund
Havnaberg Eldresenter
DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte

■ mandag 9. oktober kl 19:00

Porsgrunn
Osebakken videregående skole
DIS-Telemark arrangerer medlemsmøte

■ medio oktober

Tønsberg
Fylkesmuseum
DIS-Vestfold arrangerer helge-
arrangement sammen
med Vestfold Slekthistorielag
Tema: Vestfoldhistorie 2000
Sammen med Slekthistorielaget og
andre historielag i fylket deltar vi på
et helgearrangement, under navnet
«Vestfoldhistorie 2000»
Se også URL:
<http://www.disnorge.no/vestfold/medlsmte.htm#vf17>

■ lørdag 14. oktober kl 11:00

Skjeberg
Skjebergsløtten bibliotek
DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte

■ **onsdag 18. oktober kl 18:30**
Stavanger
Statsarkivet i Stavanger, Bergelandsg. 30
DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte
Tema: Slektsgranskning for nybegynnere.
Etter en orientering og omvisning på
Statsarkivet hjelper vi hverandre med slekts-
granskning. Spørresesjon og sosialt samvær

■ **onsdag 18. oktober kl 19:00**
Bergen
Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6
DIS-Hordaland avholder
Slektsgranskertreff

■ **lørdag 21. oktober kl 10.00–15.00**
Bodø
Radisson SAS Hotell
DIS-Salten slekthistorielag arrangerer
slektsforskerdagen 2000
Tema: Slektsforskerdagen 2000

NOVEMBER

■ **onsdag 1. november kl 18:00**
Oslo
Riksarkivets kantine
DIS-Oslo/Akershus avholder medlems-
møte

■ **torsdag 2. november kl 18:30**
Trondheim
Rostenhallen ved City Syd
DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlems-
møte.
Kr 20 for medlemmer, kr 30 for andre
Tema: Slekstema: Matrikler og skyld
Datatema: DIS-TREFF

■ **torsdag 2. november kl 20:00**
Bodø
Bodø bibliotek
DIS-Salten slekthistorielag avholder
medlemsmøte
Tema: Lokalhistorisk tema

■ **mandag 6. november.**
Tønsberg
Vestfold Fylkesarkiv
DIS-Vestfold arrangerer medlemsmøte
Foredragsholder: Harriet Marie Terjesen
Tema: Besøk på Vestfold fylkesarkiv
De fleste av oss har vel kanskje hørt om
fylkesarkivet, men er usikker på om
arkivet kan være til nytte i slekts-
forskningen.
Arkivar Harriet Marie Terjesen er vår
vert, og viser oss hva vi kan finne
av slekthistorisk interesse i dette arkivet.
Se også URL:
<http://www.disnorge.no/vestfold/medlsmte.htm#vf18>

■ **tirsdag 7. november kl 19:00**
Kristiansand
Statsarkivet
DIS-Vest-Agder arrangerer medlems-
møte
Tema: Kirkebøker: Statsarkivar Bråstad
vil vise oss slektsforskerens viktigste
primærkilde, og ta for seg elementær
bruk av kirkebøkene på arkivets lesesal.
Lesesalen er åpen for publikum fram til
klokken 19. Derfor startes kurset først
når lesesalen lukkes.

■ **onsdag 8. november kl 18:30**
Stavanger
Misjonshøgskolen, Misjonsv. 34
DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte
Tema: : Misjonshøgskolens arkiv.
Arkivar Nils Kristian Høimyr på
Misjonshøgskolen orienterer og gir en
omvisning i arkivet som inneholder
mange interessante opplysninger bl.a. om
utvandrere. Dette er et arkiv som alt for
få kjenner til og benytter seg av. Kanskje
arkivet har informasjon du er på jakt etter

■ **lørdag 11. november kl 11:00**
Skjeberg
Skjebergsløtten bibliotek
DIS-Østfold
Se også URL: arrangerer medlemsmøte

■ **mandag 13. november kl 18:30**
Tananger
Tananger Ungdomsskole
DIS-Rogaland nettgruppe arrangerer
møte

■ **mandag 13. november kl 19:00**
Haugesund
Havnaberg Eldresenter
DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte

■ **mandag 13. november kl 19:00**
Porsgrunn
Osebakken videregående skole
DIS-Telemark arrangerer medlemsmøte

■ **onsdag 15. november kl 19:00**
Bergen
Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6
DIS-Hordaland avholder
Slektsgranskertreff

■ **onsdag 22. november kl 18:30**
Stavanger
Godalen videregående skole,
Østre Ring 55
DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte
Tema: DISTreff, nå også med klatring
i slektstrær. DISTreff fadder for Rogaland
Einar Iversen presenterer DISTreff som er
DIS-Norges data base som kan hjelpe deg
å komme i kontakt med andre slekts-
granskere som studerer slekter du er
interessert i. Har du bidratt med data til
DISTreff kan du via internett også klatre
i databasens mange slektstrær

DESEMBER

■ **tirsdag 5. desember.**
Tønsberg
Tønsberg Bibliotek
DIS-Vestfold arrangerer julemøte
Foredragsholder: Kjell Ivar Anthonsen
Tema: Julemøte, fengsels-kilder ved
Kjell Ivar Anthonsen.
Vi samles til hyggelig julemøte
i Tønsberg bibliotek med gløgg og
pepperkaker. I tillegg til foredrag om
fengsels-kilder blir det tid til generelt
slektsprat. Ta med dine slektspapirer så
får du hjelp i Vestfoldrommet.
Se også URL:
<http://www.disnorge.no/vestfold/medlsmte.htm#vf19>

■ **tirsdag 5. desember kl 18:30**
Ikke avgjort ennå
DIS-Vest-Agder arrangerer medlems-
møte
Tema: Internett. Vi skal se hva som er
nytt på internett og se på hvordan
nyhetsgruppene kan hjelpe oss.

■ **torsdag 7. desember kl 18:00**
Oslo
Riksarkivets kantine
DIS-Oslo/Akershus avholder medlems-
møte

■ **torsdag 7. desember kl 18:30**
Trondheim
Rostenhallen ved City Syd
DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlems-
møte.
Kr. 20 for medlemmer, kr 30 for andre
Tema: Slekstema: Hva finner vi i
skiftene?
Datatema: Billedmateriale fra by og bygd
v/ Fjellanger Widerøe

■ **torsdag 7. desember kl 20:00**
Bodø
Bodø bibliotek
slekthistorielag DIS-Salten slekts-
historielag arrangerer medlemsmøte
Tema: Åpen medlemskveld

■ **mandag 11. desember kl 18:30**
Tananger
Tananger Ungdomsskole
DIS-Rogaland nettgruppe arrangerer
møte

■ **mandag 11. desember kl 19:00**
Haugesund
Havnaberg Eldresenter
DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte

■ **mandag 11. desember kl 19:00**
Porsgrunn
Osebakken videregående skole
DIS-Telemark arrangerer medlemsmøte

■ **onsdag 13. desember kl 18:30**
Stavanger
Statsarkivet i Stavanger, Bergelandsg. 30
DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte
Tema: Demonstrasjon av slektsprogram-
met Family Tree Maker (FTM). Martin
Berakvam og Kurt Selland fra FTM
brukergruppen presenterer slekts-
programmet som er solgt i mer enn en
million eksemplarer.

■ **lørdag 16. desember kl 11:00**
Skjeberg
Skjebergsløtten bibliotek
DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte

■ **onsdag 20. desember kl 19:00**
Bergen
Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6
DIS-Hordaland avholder
Slektsgranskertreff

DIS-lokallagene

DIS-Norge har nu lag i alle fylker og kan derfor kalle seg landsdekkende

DIS-Finnmark
v/Ingulf Niskavara
Tel 78 95 28 01
E-post:
ingulf.niskavara@vadso.online.no

DIS-Troms
v/Elin Bergli Bang
Tel 77684771
E-post: ebbang@online.no

DIS-Salten Slekthistorielag
v/Viggo Eide
Tel 75 52 84 14
E-post: viggo.eide@nl.telia.no

DIS-Nord-Trøndelag
Karle Jensvik
Tel 74 07 86 31
E-post: kjensvik@frisurf.no

DIS-Sør-Trøndelag
v/ Arne Ljones
Tel 72561824
E-post: arne.ljones@powel.no

DIS-Møre og Romsdal
v/Aud Magnhild Ohnstad
Tel 71 26 04 60
E-post: audmo@unforgettable.com

DIS-Sogn og Fjordane
v/Erling Bjørmetun
Tel 57 68 11 77 (p)
Tel 57 68 55 18 (a)
E-post: ebj@sf.telia.no

DIS-Hordaland
v/Turid Hølleland
Tel 55 16 52 22
E-post: turid.holleland@student.uib.no

DIS-Haugaland
v/Steinar Oddenes
Tel 52 71 48 40
E-post: steinar.oddenes@hsh.no

DIS-Rogaland
v/Vidar Øverlie
Tel 51 69 80 89
E-post: overlie@online.no

DIS-Aust-Agder
v/Jan Eivind Braaten
Tel 37 04 42 33/90 82 13 52
E-post: jabraate@c2i.net

DIS-Vest-Agder
v/Rolf S Bergli
Tel 38016690
E-post: robergli@online.no

DIS-Telemark
v/Bjørn Høgstmyr
Tel 35 53 87 34
E-post:
bjorn.hogstmyr@hydro.com

**Se også DIS-Norges
hjemmeside.**



DIS-Buskerud
v/Remi Pedersen
Tel 32 73 32 97
E-post:
remiped@kongsberg.mail.telia.com

DIS-Vestfold
v/Jan Willii Talgø
Tel 33 04 34 81
E-post: jwtaelgoe@online.no

DIS-Oslo/Akershus
v/ Eirik Nord
Tel 21902950
E-post: enord@chello.no

DIS-Oppland
v/Kjell Helge Moe
Tel 61 26 42 62
E-post: khmoe@newmedia.no

DIS-Hedemark
v/Per Rolf Johnsen
Tel. 62522308
E-post: prolfj@online.no

DIS-Østfold
v/Kari Nicolaisen
Tel 69 34 30 58
E-post: kanicola@online.no

DIS-Rogaland
arrangerer
for 5. gang

Slektsgranskerdag i Rogaland

Finn dine røtter – vi viser veien!

Lørdag 30. september 2000, kl. 10–17
Sola Kulturhus

Slektstorg

- Introduksjon til slektsgranskning
- Foreninger, institusjoner og leverandører av utstyr og tjenester innen slektsgranskning
- Hjelp til valg av slektsprogram
- Slektsprogram
- DIStreff databasen
- Slektsgranskning over internett
- Dataregistrering av kirkebøker
- Foto og data

Presentasjoner

- DIS-Rogaland og DIS-Norge
- Digitalarkivet
- Utvandring
- Herstad prosjektet
- DIStreff databasen for slektsgranskere
- Valg av slektsprogram
- Klepps kirkebøker på CD
- Slektsgranskning på internett for nybegynnere